

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 198695

UNIVERSAL
LIBRARY

ಕುಸುಮಂಶಿಲೆ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತೋದ್ಧಾರಕರಾದ
ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು

ಯಂ. ರಾಮರಾನ್.

ಸು ಬೊಲೆ ಧಪ, ಕಟಿನಾಳಿಯ
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ.

|| ಶ್ರೀರಾಮ ಸಹಾಯಂ ||

ಸುಖೋ ಧ ಕು ಸು ಮಾಂ ಜಲಿ ಗ್ರಂ ಥ ಮಾ ಲಾ

(ಸಚಿತ್ರ ಮಾಸಪುಸ್ತಕಾವಳಿ)

ಮುನ್ನುಡಿ:—

ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ದೈವವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ (ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ) ತಿಷ್ಠಾಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಮತ್ತು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಹರಿಸೇವೆಯೆಂದು ನಡೆಯಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಮರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತ ಕಥಾನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಗುರು (ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಕೃತ್ಪಾದರು - ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು)ಗಳು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಮಾನುಷಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಗೋಚರರಾಗಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ದಯಮಾಡಿಸಿದಮೇಲೆ, ಅವರ ಷಟ್ಪತಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಎಂಬೀ ನಾಲ್ವರೂ ಒಬ್ಬರ ತರುವಾಯ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ದ್ವೈತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪೀಠವನ್ನೇರಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ ಬಂದವರೇ ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕರಾದ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸೂರ್ಯಪ್ರಾಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಜೈನ ಚಾರ್ವಾಕಾದಿ ಮತಗಳ ಪ್ರಚಾರದಿಂದಲೂ ತರುವಾಯ ವೇದಮತವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹರಡಿದ್ದ ಅವುಗಳ ಆಭಾಸತತ್ವಗಳ ಪ್ರಚಾರದಿಂದಲೂ - ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯ, ಬದ್ಧನಾದ ಜೀವನಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಲೋಕನಾಯಕನಿಗೂ ತತ್ವತಃ ಏನೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ದೇವರೆಂಬುವ ವಸ್ತುವೇ ಸುಳ್ಳು, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಾದಿಕಾರ್ಯಗಳೆ

ಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೇ ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇತುವಾದವನ್ನೇ ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಜನಮನದಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆದು, - ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನು ಶ್ರೀ ಹರಿ, ಆತನೇ ಸರ್ವಶಕ್ತ, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರ, ಜೀವನು ಅವನಿಂದ ಛಿನ್ನನಾದವನು ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯ - ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಲೋಕವಿಲ್ಲವೂ ಉಚ್ಚನೀಚಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಯೋಗ್ಯತಾಯೋಗ್ಯತೆಗಳ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಬೆರೆತ ಕೆಸರಿನ ಮುದ್ದೆಯಂತಿಲ್ಲ. ಜೀವಜೀವಕ್ಕೆ ಭೇದವುಂಟು. ಜೀವನಿಗೂ ಜಡಕ್ಕೂ ಭೇದವುಂಟು ಜೀವನಿಗೂ ಈಶ್ವರನಿಗೂ, ಜಡಕ್ಕೂ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಭೇದವುಂಟು. ಅಸ್ತೇ ಅಲ್ಲ, - ಜಡಕ್ಕೂ ಜಡಕ್ಕೂ ಭೇದವುಂಟು. ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತೃಣಜೀವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ವರ್ಯಂತವಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯವುಂಟು. ಅಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಜೀವನು, ಸಕಲ ವಿಧಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಸೇವಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ, ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮಸಾಧನ. 'ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ ತತ್ಪೂಜಾಕರ್ಮಚಾಖಿಲಂ' ಎಂಬಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಿರಸೇಕ್ಷಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ತಾನು ಮಾಡುವ ಸಕಲವೂ ಹರಿಸೇವೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಮಮಭಾವದಿಂದಲೂ ಮಾಡತೊಗಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲವಿಧ ಬಂಧನಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ, ಶ್ರೀವರನಕೃಪಾಪಾತ್ರನಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವುಂಟು, ಎಂಬೀ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜಗದುನ್ನಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಆ ಸೇತುಶೀತಾಚಲವಾಗಿ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಹೋದಿಡೆ ಮಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಾದಿನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ, ತಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ದ್ವೈತವಿಧಾಂತವನ್ನೂ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಲೂ, ತಮ್ಮಿಂದ ಜಿತರಾದ ವಾದಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಂಕಿತದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ದ್ವೈತ ಸಂಘಾನುಯಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲೂ, ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಧ್ವಜವನ್ನು

ಆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಮಾಯಿಯಾಗುವಂತೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಯಮು ಮಾನುಷದೃಷ್ಟಿಗೋಚರರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ, ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಆ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳ ಅಮೋಘ ಅರ್ಥವು ಯೋಗ್ಯಟೀಕೆಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬೋಧವಾಗದೆಂದು ತೋರಿಬರಲು, ಆಗ್ಗೆ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಸದ್ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಚಾರ ರೂಪದ ಹರಿಸೇವೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೊಂಟಕಟ್ಟಿದ ಅಂತಹ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರ ಆಗಮನವು ಅನಿವಾರ್ಯವೆನ್ನಿಸಿತ್ತು. ವಜ್ರ ಸದೃಶವಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಅವುಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿತವಾಗುವ ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸುಬೋಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಬಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯ ಅಲ್ಪ ಜೀತಸ್ಕರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ! ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತ ಕಥಾನಾಯಕರು, ಶ್ರೀಗಳವರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಈ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವತರಿಸಿದರೋ ಎಂಬಂತೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ, ತುಂಬುಯೌವನದಲ್ಲೇ ಸಕಲ ಲೌಕಿಕ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೂ ತೃಣಗಣಾಯಮಾನವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವುಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಮೋಘ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜಗದ್ವಾರಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರವರು, ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಸಹಾಯದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಈ ಮಹನೀಯರ ಟೀಕಾಗಳಿಂದಲಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳು ಈಗ ಪಡೆದಿರುವಷ್ಟು ಜನಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ-ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರಲಾರವೆಂದರೆ ಅದು ಅತ್ಯುಕ್ತ ಎನಿಸಲಾರದು. ಇಂತಹ ಅಮೋಘಕಾರ್ಯಮಾಡಿ **ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರೆಂದೇ** ಅಸ್ವರ್ಥ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುವ ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕರ ಜೀವಿತವನ್ನೂ-ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕೂರಿತು, ಈ ಚಿಕ್ಕಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಮತಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ರಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಸ್ತಿಕಮಹಾಶಯರಾದ ಭಾಷಾಬಾಂಧವರು, ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಇತರ ಕುಸುಮಗಳಂ

ತೆಯೇ ಇದನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ಕುಸುಮದ ಸುಗಂಧವನ್ನೂ ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ
ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಾ. ೨೯—೮—೩೨ }
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ }

ಇತಿ ಸುಜನ ವಿಧೇಯ

ಶ್ಲೋಕ:—

ಯಾಚ್ಛಾ ಮಂದರಲೋಲಿತಾದ್ಯತ ಉದೈದ್ವಿದ್ಯೇಂದಿರಾನಿರ್ಜರೈ |
ಜಾರ್ತೋಭಾರತವಾರಿಜಾತಸುತುರುಃ ಸದ್ಭ್ರಹ್ಮಸೂತಾನ್ಯುತಂ ||
ಆಸೀತ್ತಂತ್ರವುರಾಣಸನ್ನಣಿಗಣೋ ಜಾತಃ ಶುಕೇಂದಾಃ ಸದಾ |
ಸೋಽಯಂ ವ್ಯಾಸಸುಧಾನಿಧಿರ್ಭವತುಮೇ ಭೂತೈಸ್ತತಾಂಭೂತಿದಃ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುವಂಘ್ರಿ ನಿಷ್ಕಾತಿಗುಣ ಗುರುತನುಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಲೋಕಾಚಾರ್ಯಪಾದೋಜ್ಜ್ವಲ ಜಲಜಲಸತ್ಪಾಂಸಪೋಷ

ಸ್ಮಾನ್ಮನಂತು

ವಾಚಾಂಯತ್ರಪ್ರಣೇತ್ರಿ ತ್ರಿಭುವನಮಹಿತಾ ತಾರದಾತಾರದೇಂದು
ಜ್ಯೋತ್ಸಾನ್ನಭದ್ರಸ್ಮಿತಶ್ರೀ ಧವಳತಕಕುಭಾ ಪ್ರೇಮಭಾರಂ ಬಭಾರ

ಮಾಧ್ವಗ್ರಂಥಾನನ್ವಬಂಧನಿವಸರಸಹೃದಾಽಲಿಂಗ್ಯನಿಜ್ಞಾತಭಾವಃ
ಸಂಯೋಜ್ಯಾಲಂಕೃತಾಭಿಃ ಸ್ವಸಹಜಮತಿಸಂಭೂತವಾಗ್ಭಿರ್ವಧೂಭಿಃ ||
ಕೃತ್ವಾಽನೋಕ್ತೀಶ್ಚದಾಸೀ ಬುಧಹೃದಯಗೃಹಂ ಪ್ರೌಢವೃತ್ತಿಶ್ಚ ವೃತ್ತಿ
ರ್ಧತ್ವಾಽನೋನ್ಯಾಭಿಯೋಗಂ ಜಯಮುನಿರಸ ಕೃದ್ವೀಕ್ಷ್ಯರೇಮೇ
ಕೃತಾರ್ಥಃ ||

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತೇ | ಹರೀಪರತರಃ ಸತ್ಯಂಜಗತ್ತತ್ವತಃ
ಭೇದೋ ಜೀವಗಣಾಃ | ಹರೇರನುಚರಾಃ ನೀಚೋಚ್ಚಭಾವಂಗತಾಃ
ಮುಕ್ತಿನೈಜಸುಖಾನು | ಭೂತಿರಮಲಾ ಭಕ್ತಿಶ್ಚತತ್ಪ್ರಾಧನಂ
ಹ್ಯಕನ್ಯಾದಿತ್ರಿತ ಯಂಪ್ರಮಾಣ | ಮಖಿಳಾನ್ನಾಯೈಕವೇದೋಹರೀ ||

॥ ಶ್ರೀರಾಮ ಸಹಾಯಂ ॥

ಶ್ರೀಮನ್ನೃಧ್ವನುತೋದ್ಧಾರಕರಾದ

ಶ್ರೀಮುಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

“ದ್ವೈತಮತಸ್ಥಾನೆ”

ಪವಿತ್ರತಮವಾದ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿ - ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಆದಿಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನಮನವನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬನು ಕೋಟ್ಯಂತರ ದ್ರವ್ಯಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿರಬಹುದು, ವಿಶೇಷ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಮಾಡಿರಬಹುದು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುತ್ರನೆನ್ನಿಸಿರಬಹುದು ! ಆದರೆ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಶೀಲನು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಭಕ್ಷಕವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೌಪೀನಧಾರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮೈಕರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಸಂಚರಿಸಿ, ತನ್ನೂಲಕ ಲೋಕಸೇವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುವ ನೋ ಆ ಮಹನೀಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವಂತಹ ಗೌರವವನ್ನೂ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ-ಕುಬೇರಸದೃಶನಾದ ಧನವಂತನಿಗಾಗಲೀ, ರಾಜಾಧಿ ರಾಜನಿಗಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯರು ತೋರಿಸಲಾರರು. ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕಾಮಗಳ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುವ ಕೆಲವು ಜನಾಂಗಗಳಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೇನೋ ಧರ್ಮ-ವೋಕ್ಷಗಳೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು. ಧರ್ಮವೋಕ್ಷಗಳ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗವು, ಅರ್ಥಕಾಮಗಳ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗದಷ್ಟು ಸುಗಮವಾದುದಲ್ಲ-ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ದುರ್ಗಮವಾದ ಆ ಮಾರ್ಗದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಎಡಹಿ ಮುಗ್ಗುರಿಸಿ ಬೀಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ

ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಧರ್ಮಮಾಲಿನೈತಿಯು ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವುದು. ಅಧರ್ಮವು ಅಭವ್ಯದ್ವಿಯಾದಂತೆ ತೋರುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಇವೇ ಕಾರಣವು. ಈ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲೇಪವಾಗಿರುವ ಮಾಲಿನೈತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಗಿಸುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಸಾಧುಪುಂಗವರು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಜನ್ಮವೆತ್ತುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. 'ವಿಶೇಷ ಅಧರ್ಮ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದಲಲ್ಲವೆ, ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಗವಂತನೂ ಭಗವದ್ವಿಭೂತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವುದು! ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ, ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಮಹನೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅವತಾರಗಳಾಗಲಿವಾದುದರಿಂದ, ಭಾರತದೇಶವು ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವೆಂಬುದೂ, ಇದು ತತ್ತ್ವವಿದರ ತೌರೂರು ಎಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳೂ ಶುದ್ಧವೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅಕ್ಷೇಪಿಸುವವರು ಈಗೀಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಲಾಸಿಸುವ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿಷ್ಟೆ! ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಬಿಳುಪಾದ-ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ, ಲೇಶಮಾತ್ರ ಕೊಳೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ಕೊಳೆಯಾದಂತೆ ಒಡನೆ ತೋರುವುದು. ಅವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕಾದುದು ಒಡನೆ ಅವಶ್ಯಕವೆನ್ನಿಸುವುದು ಭಾರತದೇಶದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿದೆ ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ, ಇಹಪರ, ಸುಗತಿದುರ್ಗತಿ, ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉತ್ಕಟಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾದುದು ಜನಮನವು ಇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರದ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಯುವಿಕೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಭೋಗೇಚ್ಛಿಗಿಂತಲೂ ವೈರಾಗ್ಯಪರ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಜನರ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚು. ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಾದಿಸಾಧನಾಮಾರ್ಗಗಳು, ಭೋಗಸಾಧನಾಮಾರ್ಗಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದುವು ಎಂದು ಮೇಲೆಯೇ ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ! ಅದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಮಾರ್ಗಗಮನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಎಡಹಿಮುಗ್ಗುರಿಸಿ ಬೀಳುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ದುರ್ಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಅವ

ರೆಲ್ಲರೂ ಸರಮನೀಚರೆಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕವೇಷಧಾರಿಗಳೆಂದೂ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕವಚದಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವ್ರಾತ್ಯರೆಂದೂ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅದಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಧರ್ಮಪರವಾಗಿದ್ದು, ಅಭ್ಯಾಸವೂ ದಾರ್ಢ್ಯವೂ ಸಾಲದುದರಿಂದ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಅಶಕ್ತತೆಗಾಗಿ ಅವರು ಪರಿತಾಪ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗಳಿಂದ ವ್ಯಥಿಸಡದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವು ಅವರನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಲವೂ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವೂ ಆಗಲೂ, ಮುಂದೆ ದೃಢಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲೂ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಐಹಿಕಪರವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಎಲ್ಲೋ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಸುಕೃತಜೀವಿಗಳು ಪಾರತ್ರಿಕಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರಲ್ಲದೆ, ಜನಸಮೂಹದ ಮನೋಗತಿಯು ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಾದಿಗಳು, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳು, ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಗಳು, ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಲಿಯುವುದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಇದೇ ಭಾರತದೇಶಕ್ಕೂ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಪ್ರಬಲವ್ಯತ್ಯಾಸನೆಂದರೆ ಅದು ಅಪರಾಧವಲ್ಲವೆಂದೆಣಿಸುವೆವು

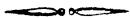
ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ - ಧರ್ಮಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಲೌಕಿಕವಾದ ಇತರ ಕೆಲವು ವೃತ್ತಿಗಳಂತೆಯೇ ಇದ್ದು, ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಒಂದು ಪ್ರಬಲಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದಿವೆ. ಈಗೀಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅನುಕರಣಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವುಂದಿ ಅಸ್ತಬುದ್ಧರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆಯು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನೆಲೆಸಿರುವುದಾದರೂ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಧರ್ಮವೇತ್ತರೂ, ಮತಾಚಾರ್ಯರುಗಳೂ ಸಾಧುಸಂತರೂ, ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನೂ, ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡಿಸದೆ - ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಇಂತಹ ಧರ್ಮವು ಸಮುದ್ರದ ಉಬ್ಬರವಿಳಿತಗಳಂತೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿತದಲ್ಲಿರುವುದೂ ಸ್ವಪಂಚ ಸ್ವಾಭಾ

ಏಕವಾಗಿರುವುದು ಹೀಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಧರ್ಮವು ಅವನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಚಿನ್ನೆಯು ಕಂಡುಬಂದೊಡನೆಯೇ, ಮಹಾನುಹಿಮೋಪೇತರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರೊಬ್ಬರು ಅವತರಿಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಅವೌಲ್ಯ ಗ್ರಂಥರಚನೆಮಾಡಿ, ಸ್ವತಃ ತಾವು ನಿರ್ಮಮರಾಗಿ ಜೀವಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ತಾವು ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವ ಧರ್ಮಕ್ಕೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಮಾಡುವರು ದ್ವಾಪರಯುಗಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಣ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವರೇ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಈ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ವೇದವಿಭಜನೆಮಾಡಿ, ಅದು ಸುಬೋಧವಾಗುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟರೀತಿಯಿಂದ ಗೋಚರವಾಗುವಂತೆಯೂ ತ್ರಿಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟರಾದ ಜೀವರ ರುಚಿಭೇದವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತೆಯೂ ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿ ಅಗಾಧರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಮಾಡಿದರು ಇವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು, ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥನಾಗರದಲ್ಲಡಗಿದ ರತ್ನಪ್ರಾಯವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಇವುಗಳೂ, ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜನಮನಕ್ಕೆ ಸುಬೋಧವಾಗಿದರಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯರಚನೆಮಾಡಿ, ಇವುಗಳ ಅಂತರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆಯಿಸಾಗಿತು. ಶ್ರೀಶಂಕರರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥತ್ರಯಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಗಳನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರ ನಿಶ್ಚಯೋದ್ದೇಶವು ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಹೊರಪಡದಿರಲು, ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಆಸ್ತಿಕ ಜನಮನಶ್ಚಕೋರವು ಆಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯು ತೋರಿಬಂದಿತು. ಆಗ-ಎಂದರೆ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ, ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟನೆಂಬ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ವಾಯುದೇವರೇ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಭಿಧಾನದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ, ಬಾಲ್ಯನಲ್ಲೇ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಕೃತ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳಿಗೆಲ್ಲ-ಅವರ ಉದ್ದೇಶಾನುಸಾರವಾಗಿ

ಆಂತರ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ವಿರೋಧವೆನ್ನಿಸದಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ ತತ್ಪ್ರತಿಪಾದಕವಾದ ಮೂವತ್ತೀಳು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿದರು. ಗ್ರಂಥರಚನೆಮಾಡಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ವಿರಮಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅವುಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆದ್ಯಂತ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಅನೇಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮತೀಯ ದಿಗ್ಗಂತಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಅವರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಮತ-ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪುನರುದ್ಧೃತವಾದ - ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು, ಸರ್ವಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಜನಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅನೇಕಾನೇಕರು ಆ ಮತದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ, ಗ್ರಂಥಪಠನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಾರತ್ರಿಕಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೭ರಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗದ ದೃಷ್ಟಿಗಾಗೋಚರರಾಗಿ ಹಿಮಾಚಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಗಮಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಏಳುವರ್ಷಕಾಲ ದ್ವೈತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪೀಠವನ್ನು ಆಳಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪೀಠವನ್ನೇರಿ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಬೋಧೆಮಾಡಿ ದಿವಂಗತರಾದರು. ಅವರ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಕಾಲವೂ, ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಕಾಲವೂ ದ್ವೈತವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿ ಯಶಸ್ವಿಯರಾದರು. ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ಈಗಿನ ಮುಳಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು ಮಜ್ಜಿಗೇಹಳ್ಳಿಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮದಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಶಿವವೊಗ್ಗಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೂಡ್ಲಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಮೂರು ಮಠಗಳ ಶಿಷ್ಯಸಂತತಿಯೂ ಈಗ್ಗೆ ನಡೆದಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡು

ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದ್ವೈತಮತವು ಅವರ ತಿಷ್ಠ್ಯರಿಂದ ಊರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

‘ಭೋಂಡೂ ರಘುನಾಥರಾವ್’

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ತರುವಾಯ ಈ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ತಿಷ್ಠ್ಯರೂ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಾದಿಗಳೆಂಬ ಮದಗಜಗಳಿಂದ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಬಾಧೆಯೂ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆದರೆ, ಶ್ರೀಮದಕ್ಷೋಭ್ಯ ತೀರ್ಥರ ಕಾಲದ ವೇಳೆಗೆ ಆದರ ಪ್ರಚಾರವು ಕುಂಠಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವು ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ಅದ್ವೈತಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ಇತರ ವೈದಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆಯಿಸಾಗಿತು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಿಂಹಾಸನ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಅಜರಾಮರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಮುನೀಶ್ವರರು, ಚತುಶ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತರಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಅಸದೃಶ ವಿದ್ಯಾವೈಭವದಿಂದ ಅನೇಕಮಂದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ, ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಅಸದೃಶ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ, ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕರರ ಬೆಂಬಲವೂ ಏಕೇಷವಾಗಿರಲು, ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅವರು ಪಟ್ಟ ಅಧಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಲ್ಲವೆಂಬುವ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವನೊಬ್ಬನೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಅದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ, ಆದರೆ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಲು ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಧಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಮತ ತತ್ವವನ್ನೂ ಸಮರ್ಥಿಸಿ, ವಾದಿಸಿ ಜಯಿಸಲು ಮತ್ತಾವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದೀತು!

ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಾದುದರಿಂದ, ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವೂ, ಅದ್ವೈತಮತವೂ ಅನ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸೋಪಾನಗಳನ್ನು ಏರಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ತರುವಾಯ ಅರ್ಧಶತಮಾನ ಕಾಲದೊಳಗಾಗಿಯೇ, ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ವಿಘ್ನವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ನಾಲ್ವರು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಪಟ್ಟುಕೊಂಡರು -- ಹಾಗೆ ವಿಚಾರಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳ್ಳಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೊಂದಿಗೆ ವಾದಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಚ್ಛಿ, ವಿದ್ಯಾನಗರೀ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ತಾವು ವಾದಿನಿಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ನಡೆದ ವಿವಾದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಂತಕಥೆಯು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮದ್ವಿಜಯನಗರೀ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧೀಶ್ವರನಿಂದ ವೂ ಜಿತ ರೂ, ರಾಜಮಾನ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಲ್ಲಿ; ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೈಕ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಯರ ಭಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಲೌಕಿಕವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಡ ಸನ್ಯಾಸಿ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ! ಅವರು ವಾದಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೋರಿ, ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ವಾರ್ತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದು ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ರಿಕ್ತತೆಯು ಈ ಕಾಯ-ಕೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು, ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ವೈಭವಗಳಿಂದ ಬಂದರೆ, ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ದೊರೆಯುವುದೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿತು. ತರುವಾಯ ಹರಿಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಾಗಲೆಂದುಕೊಂಡು ಕೆಲಕಾಲ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು.

ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಮಠವು ರಿಕ್ತವೆನೆಯಲಿದ್ದಿತಾದರೂ, ಅದರಿಂದ ಅವರ ಮಹಿಮೆಗಾಗಲೀ, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಾದಿ ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಲೀ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕುಂದುಕೊರತೆ

ಗಳೂ ಉಂಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಹದಾನಂದದಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಸೇವೆಯನ್ನೆ ಸಗುತ್ತ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ - ಅತಿಭೃಭ್ಯಾಗತರನ್ನೂ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರ ತಪೋಮಹಿಮೆಯು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯು ನಡೆಯಿತೆಂದು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುಗಳು ಶ್ರೀಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿ, ತಾವು ಪುರಾಕೃತ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ವಶರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚ್ಛಾಪಿಸಿ, ಮುಂದೆ ನರಕವಾಸವೇ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಧರ ಸಂಕಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ತಮ್ಮ ದುರಂತ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲೇ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಪುನೀತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಪಾಪಕ್ಕಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಹೃದಯವೇದನೆಪಟ್ಟು ನರಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ದಯಾದ್ರವ್ಯ ಹೃದಯರಾದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟು. - ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವುಂಟಾಗಿರುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಉದ್ದವಾದ ವೃಕ್ಷವನ್ನೇರಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಧುಮುಕಿರಿ; ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು, ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಅವರ ಈ ಮಾತು, ಆ ಪಾಪಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ತೋರಿತು. ಒಡನೆ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಸಂಶಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲವೆ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಧುಮುಕಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಅವರ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಶ್ರೀಗಳವರು, ಅವರ ದಾಢ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧರಾದ ತರುವಾಯ ಅವರಮೇಲೆ ಶಂಖೋದಕವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ- 'ನೀವನ್ನು ಶುದ್ಧರಾದಿರಿ- ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದಿರಿ' ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ದಿನ ತಮ್ಮೊಂ

ದಿಗೆ ಸಹಪಜ್ಜೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಜನಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಗಳ ವರ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.- ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಂತಹ ಮಹಾಸಾತಕವು ಶಂಖೋದಕ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗಬಲ್ಲದೇ, ಎಂದು ಕೆಲವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಆಗ ಶಂಖೋದಕದ ಮಹಿಮೆಯೆಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಅಸೇಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಒಡನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಮಾಡಿದ ಎರಡು ಬಿಳುಪಾದ ಬಟ್ಟೆಯಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಬೀಗಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ ಭದ್ರವಾದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಡಿಸಿ, ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಗೇರೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಪವಿತ್ರತೀರ್ಥಗಳೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಗೆದು ಶುದ್ಧಪಡಿಸಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಯಾವ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಒಗೆದಾಗೂ, ಗೇರೆಣ್ಣೆಯು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಅದು ಶುದ್ಧಿಯಾಗಬಲ್ಲದೇ? ಗಟ್ಟಿ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು, ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಆ ಬಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕ ಶಂಖೋದಕವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೇನೆಂದು ಹೇಳಲಾದೀತು? ಗೇರೆಣ್ಣೆಯ ಲೇಶನಾತ್ರ ಕಲೆಯೂ ಸಹ ನಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಶುದ್ಧವಾಗಲು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿದ್ದ ನೊದಲಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ತರಿಸಿನೋಡಲಾಗಿ, ಆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟುನಾತ್ರವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಸಕಲರೂ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅದ್ಭುತಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ - ಶಂಖೋದಕದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಇಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮಾನ್ವಿತರಾದ ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಕೀರ್ತಿಯು ಹತ್ತಿರದ - ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಚಾರವಾಗಲು, ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಯು, ಸಂತಾನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ದಯಾಮಯರಾದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಆತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಒಂದು ಫಲವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಈ ಫಲಭಕ್ಷಣೆಯಿಂದ, ನಿನಗೆ ವಿಷ್ಣುವೈಷ್ಣವಭಕ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನು ಉದಯಿಸುವನೆಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರಂತೆ! ಮುಂದೆ ಯುಕ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನಪತ್ನಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ, ನವಮಾಸಗಳು

ಕಳೆಯಲು ಒಂದು ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜನು ಪರಮಾನಂದಸ್ವಾಂತನಾಗಿ, ತನ್ನ ರಾಜಮಯ್ಯಾ ದೆಗಳೊಂದಿಗೂ ಚತುರ್ಬಲದೊಂದಿಗೂ ದಿವ್ಯವೈಭವದಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು, ಅವರ ಪಾದಪೂಜೆಮಾಡಿ, ವಿಶೇಷ ಧನಕನಕಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾದಗಾಣಿಕೆಯನ್ನಾಗಿತ್ತು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವೂ ತನುಮನಧನಗಳೂ ಶ್ರೀಗಳವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾದುವೆಂದೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ ದೀರ್ಘದಂಡನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಕೃತಜ್ಞನಾದ ಆತನ ವಿನೀತಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ಆತನನ್ನು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪೂರ್ವಕ ಮನ್ನಿಸಿದರು. ನಿಸ್ತುಹಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಅವನ ರಾಜ್ಯವೈಭವಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು? ಆದರೆ, ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಬಿಡಿಸನ್ಯಾಸಿಯಂತೆ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ, ವಿಜಯನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜರ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ವಾದಭಿಕ್ಷೆಯು ದೊರೆಯದಾಯಿತಾದುದರಿಂದ ಕೆಲವುಕಾಲ ಈ ಸೈನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ತರುವಾಯ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಂದರು. ರಾಜನು ಅವರ ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿರಸಾ ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟುನಡೆದನು.

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಹೀಗೆ ದೊರೆತ ಸೈನ್ಯಪರಿವಾರಸಮೇತರಾಗಿ ಹೊರಟು, ವಿಜಯನಗರ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಗಣ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಈಸಾರಿಯೂ ಉದಾಶೀನಭಾವದಿಂದ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಡನೆ ವಾದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ದೊರೆಯಿತು. ತಮ್ಮತಮ್ಮ ವಾದಗಳ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಆಗ ದಿಗ್ಗಂತಿಪಂಡಿತರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಂಘದ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಗಾರರೊಬ್ಬರು ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ಬಹುಕಾಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಚರ್ಚೆಯು ಬಹು ಪ್ರೌಢರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ

ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಕೋಟಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ 'ತತ್ವಮಸಿ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಅದ್ವೈತಪರವಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದೆಂದು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಾದಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಅದೇ ತತ್ವಮಸಿ ವಾಕ್ಯವೇ ದೈತಾರ್ಥಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದೆಂದು ಹಲವು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತೃರ್ಥಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯರ ವಾದಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಹೇಳಲು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಲು, ಪರಿಕ್ಷೇಪ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರು, ಆ ವಾದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಶ್ಲೋಕ:—ಅಸಿನ್ವಾ ತತ್ವಮಸಿನಾ ಪರಜೀವ ಪ್ರಭೇದಿನಾ |

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಂ ಮಹಾರಣ್ಯಂ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಮುನಿರಚ್ಚನತ್ ||

ಎಂದರೆ, 'ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೆಂಬ ಮಹಾರಣ್ಯವನ್ನು, ಜೀವೇಶ್ವರರಿಗೆ ಭೇದ ಹೇಳುವ 'ತತ್ವಮಸಿ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಮೂಲನಾದಿದರು' ಎಂಬೀ ಶ್ಲೋಕವು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ದೇಶಿಕ ಪ್ರಭಾವ'ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯರಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೆಂದು, ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಗಾಧ ವಿದ್ವತ್ತಿಗಾಗಿ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ವಂದಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ ತೀರ್ಥರು, ತರುವಾಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಕೋಲಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಮುಳಬಾಗಿಲು ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಜಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ವಾದಿನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಹಲವು ಮಂದಿ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಿಗೆ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ದೇಹಶಕ್ತಿಯು ಕುಗ್ಗುತ್ತಿರಲು ತಮ್ಮ ತರುವಾಯ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನು ಕೂರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಬಾಧಿಸಹತ್ತಿತು. ನಾಲ್ಕು ದ್ವೈತಮಠಗಳಿದ್ದು ವತಪ್ರಚಾರ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಾಜಿ ಶ್ರಯದಿಂದ ಬೆಂಬಲಹೊಂದಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅದ್ವೈತ ಮತಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಶ್ರೀಯವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರು ಸಕಲ ನಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಗಿಸತಕ್ಕವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವಜೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀವರನು ಯಾವ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಯನ್ನು ಆ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿರುವನೋ ಆತನೆಲ್ಲರುವನೋ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಭಾರವನ್ನೂ ಆತನಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಫಂಡರಾಪುರವೆಂಬ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಭೀಮರಘೀ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಗಳವೇಧೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಘುನಾಥರಾಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇಶಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಹೈದರಾಬಾದು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕೆಲವು ಸೈನ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರಾಧಕನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಈತನಿಗೆ ಸಖೂಬಾಯಿ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಧರ್ಮವತ್ತಿಯಿದ್ದು, ದಂಪತಿಗಳು ಅನೋನ್ಯ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಬಾಳ್ವೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಬಹು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನವಾಗದೆ, ಉಭಯರೂ ವಿಶೇಷ ಚಿಂತಾಪರರಾಗಿದ್ದರು. ಸಖೂಬಾಯಿಯು ಕಂಡ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೈಮುಗಿದು ತನಗೊಂದು ಪುತ್ರಸಂತಾನವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಂತ್ರಾಲಯವೇ ಮುಂತಾದ ಗುರುಸನ್ನಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ, ಶ್ರೀ ಹರಿಗುರುಗಳ ಭಕ್ತನಾಗುವಂತಹ ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಕುರಣಿಸಿರೆಂದು, ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ಆಕೆಯ ಪುಣ್ಯತರುವು ಫಲಿಸಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಗರ್ಭಧಾರಣಮಾಡಿದಳು. ಗರ್ಭವು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ, ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬಲು ಮುಂದೊಂದು ಶುಭದಿನದ ಶುಭ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರನಾದ

ಕಂದನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ರಘುನಾಥರಾಯನು, ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದನನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾನಂದಗೊಂಡು, ಜಾತಕರ್ಮ ನಾಮಕರಣಾಧಿ ಮಹೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ, ಆ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯರ ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು ಸರಿಸಿ ಧೋಂಡೂರಾವ್ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದನು. ಮಗು ಧೋಂಡೂರಘುನಾಥರಾಯನು ತನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಿಂದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ ಆಪ್ತೇಷರಿಗೂ, ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗೂ ನೇತ್ರಾನಂದದಾಯಕನಾಗಿ, ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯಂತೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

‘ಅಪೂರ್ವರಾಹುತ’

‘ಕತ್ತಲೆಯಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪವಾದಂತೆ ಸಲೆ

ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕೆ ನವಜಲಮೊದವಿದಂತೆ

ಬಿತ್ತರದ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ದೇವತಾಸ್ತುತಿನೆಗಳ್ಳಂತೆ .....

ಸಂತಾನಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಮರುಗಿ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ, ರಘುನಾಥರಾಯ ಮತ್ತು ಸಖೂಬಾಯಿ ಎಂಬೀ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ವೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯದ ಅಂತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸುಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿ ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನವನ್ನು ಸಾಧಕವೆನ್ನಿಸಿದನು. ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಅಂಬೆಗಾಲು ತೊದಲ್ನುಡಿಗಳಿಂದ - ನಡೆದಾಡುತ್ತ ನಲಿದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ತಮ್ಮಾಕಂದನನ್ನು ಕಂಡು ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಯುಕ್ತವಯಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತೆಲ್ಲ, ಧೋಂಡೂರಘುನಾಥರಾಯನಿಗೆ, ಚೂಡಾಕರ್ಮ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸಿ, ತಂದೆಯು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಬಾಲ್ಯವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಬಾಲಕನಿಗೆ ಎಂಟನೆಯ ಸಂವತ್ಸರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿರಲು, ರಘುನಾಥರಾಯನು ಅತ್ಯಂತ ಆಸೆ ಯಿಂದ ಉಪನಯನ ಮಹೋ

ತ್ಸವವನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸಿ, ಸಹಸ್ರಾರುಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುಮಂಗಲೆಯರನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪ ತಾಂಬೂಲಗಳೂ, ದಕ್ಷಿಣದಾಳಗಳೂ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ದಣಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಾಗಲೀ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಸರದಾರನ ಮಗನಾದ ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಓಡಿಸುವುದು, ಹಾರಿಸುವುದು. ಗರಡೀಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಸಾಧನೆ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಮಾಡೋಣ, ಈಜುವಿಕೆ, ದೊಣ್ಣೆ ಕತ್ತಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವೀರೋಚಿತ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಬಂದು, ಆ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣೋಚಿತವಾದ ಸೌಮ್ಯವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಧೋಂಡೂರಾಯನಿಗೆ ಈ ವೀರವಿದ್ಯೆಗಳೇ ರುಚಿಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಮಗನು, ಆ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾನಂದಗೊಂಡು, ತನ್ನ ಸಮಾನ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೆಚ್ಚುಕವಚ್ಚುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯಕಳೆದು ಯೌವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಕಳೆಯು ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ದೇಹದ ಪ್ರತ್ಯಂಗವೂ ಪುಷ್ಪವಾಗಿ ನೇತ್ರಾನಂದಕರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಮಾಸೆಯಿಂದಲೂ, ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆಯಿಂದಲೂ, ಗಂಭೀರವಾದ ನಡಿಗೆ-ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಆ ಯುವಕನು ನೋಡಿದವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಲಾಗದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕವನಾದನು. ತನ್ನ ಮಗನು ಯುಕ್ತ ವಯಸ್ಸಂಪನ್ನನಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ರಘುನಾಥರಾಯನು ಐಶ್ವರ್ಯಪದವಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಮಾನ ಯೋಗ್ಯತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದಾನೊಂದು ಕುಟುಂಬದಿಂದ, ಗುಣರೂಪತೀಲ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರೂಪಗಳಾಗಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದು ಅತ್ಯಂತ ನಿಜ್ಯಂಭಣೆಯಿಂದ ವಿವಾಹವುತೋತ್ಸವವನ್ನೂ ನೆರೆವೇರಿಸಿದನು. ಆ ವೃದ್ಧ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುವ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ಸಲಿಯಬೀಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಲೌಕಿಕ

ಜೀವನವು ಸುಖಮಯವೆನ್ನಿಸಿದ್ದಿತು. ಮಗ ಸೊಸೆಯರ ಅನುರೂಪದಾಂ ಪತ್ಯವು ಉಭಯರ ಕಣ್ಮನಗಳಿಗೂ ಅನಂದಕರವಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ವಂಶವು ಉದ್ಭವವಾಯಿತು, ಎಂದು ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಸೊಸೆಯು ಪುಷ್ಪವತಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಇನ್ನೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಅವಧಿಯಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮಗನನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ-ಕಣ್ಣನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತೇ ಪೋಷಿಸುತ್ತ, ರಘುನಾಥರಾಯನು ಕಾಲಯಾಪನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ರಘುನಾಥರಾಯನು, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಕಂಡುದು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ! 'ಸುಖಸ್ಯಾನಂತರಂ ದುಃಖಂ ದುಃಖಸ್ಯಾನಂತರಂ ಸುಖಂ' ಎಂಬುದೇ ಸಂಸಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ವಭಾವವಲ್ಲವೆ? ಪರಮಾವಧಿ ಸುಖಾನುಭವವಾಯಿತೆಂದು ತೋರಿದೊಡನೆಯೇ, ದುಃಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೂ, ಪರಮಾವಧಿ ದುಃಖಾನುಭವವಾದೊಡನೆಯೇ ಸುಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಿಬರುವುದೂ ಸಂಸಾರದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಅನುಭವವು ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದು. ರಘುನಾಥರಾಯನು, ಅಮಿತ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ನಿರೋಗಿಯಾದ ದೇಹದಾ ಧ್ಯ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರ ಪರಿವಾರ ಪಶುಕ್ಷೇತ್ರಾದಿ ಸಂಪತ್ತು, ಸರೀಕರಲ್ಲೂ-ಸಹ ಜಾತಿಯರಲ್ಲೂ ಗೌರವಸ್ಥಾನ, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಧನ್ಯತ್ವ, ಸತ್ಸಂತಾನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಸಮಾನ ಧನ್ಯನು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಸಂದರ್ಭವೇ ಆತನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರಮಾವಧಿ ಸುಖಾನುಭವದ ಕಾಲವೆನ್ನಿಸಿರಲು, ಸಂತೋಷಾಂತರಂಗನಾಗಿ ಕೆಲದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೇಲ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಾ ಬಂದ ಸೂರ್ಯನು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಪರಮಾವಧಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಧಿರೋಹಿಸಿ-ಒಡನೆ ಇಳಿಯತೊಡಗುವನಲ್ಲವೆ! ಮನುಷ್ಯನ-ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಜೀವಮಾನವೂ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುವುದು. ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಯಾವನಸ್ಥನೂ, ಬಲಿಷ್ಠನೂ, ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನೂ,

ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ರಘನಾಥರಾಯನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಮನೆತನದ ಆಡಳಿತವನ್ನೂ ಆತನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನು ವಿಶ್ರಾಂತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದನು. ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನೂ ನುಸುಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ಒಂದು ಸಾರಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿಬರಲೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಧೋಂಡೂ ರಘನಾಥರಾಯನು, ಉಚಿತಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೂ ಆಶ್ಚಾರೋಹಿಗಳೊಂದಿಗೂ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಪ್ರಭುಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಮುಖರಿಂದಲೂ ಸನ್ಮಾನ ಹೊಂದಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸ್ವಗ್ರಾಮಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆತನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯು ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದಳೆಂಬ ಶುಭಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಂದೆಯಾದ ರಘನಾಥರಾಯನು ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ತುಂಬು ಯೌವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಧೋಂಡೂರಾಯನು, ಆ ಸಂತೋಷಕರ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮೋತ್ಸಾಹಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಂದು ಹೇಳಿದ ಸೇವಕನಿಗೆ, ಮುಕ್ತಹಸ್ತನಾಗಿ ಬಹುಮಾನಕೊಟ್ಟು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತನ್ನ ಊರನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಆತುರದಿಂದ ಹೊರಟು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಧ್ಯಮತಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಜನ್ಮದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಧ್ಯೇಯವನ್ನಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು, ತಮ್ಮ ಆ ಸತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯ ಮಹೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ, ಭೀಮರಥೀ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಫಂಡರಾವುರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದು, ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರ ಆರಾಧನಾ ತತ್ಪರರಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ತಂಗಿದ್ದರು. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮುಂದೆ ಮಠವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಶಕ್ತರು ಯಾದರೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಗಿ, ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋರದೆ ಶ್ರೀರಾಮನೇಗತಿ ಎಂದುಕೊಂಡು

ದಿನಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು - 'ದೇವಾ, ನನ್ನ ಮೊರೆಯು ಅರಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಾಯಾವಾದಿಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಸನ್ಮತವನ್ನು ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನಾರೋ, ಯಾರು-ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ಅಶಕ್ತನಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಈ ಪೀಠದ ಗೌರವವನ್ನು ದಶವಡಿ ಶತಮಡಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕ ಮತದ ಜಯಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಶಕ್ತರೋ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ಏಕೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳಗೊಡಲೊಲ್ಲೆ? ಪ್ರಭೋ, ಶ್ರೀರಾಮಾ ವಿವಿಧ ರುಚಿ ಭೇದವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಯೋಗ್ಯರಾರು ಅಯೋಗ್ಯರಾರು, ಆಸ್ತಿಕನಾರು ನಾಸ್ತಿಕನಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಸದಕವಾಗಿರುವ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಘನಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಿ? ಪ್ರಭೋ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಲಾರೆಯಾ?' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ದಿನವೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು - 'ಋತೀಶ್ವರಾ, ಚಿಂತಿಸುವಿರೇಕೆ? ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ನೆರವೇರುವುದು. ನಾಳಿನದಿನ ಇದೇ ನಿಮ್ಮಾಶ್ರಮದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನದಿಯಲ್ಲಿ, ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿಯದೆಯೇ - ಬೊಗಸೆಯಿಂದಲಲ್ಲದೆ, ಬಾಯನ್ನೇ ನದಿಗೊಡ್ಡಿ ನೀರುಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಬರುವ ಒಬ್ಬ ರಾಹುತನನ್ನು ನೋಡುವಿರಿ. ಆತನೇ ನಿಮ್ಮಾ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷಾನುಸಾರ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಗಾಧ ಪರಿಶ್ರಮಮಾಡಲುಳ್ಳ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆತನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನುತ್ತು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರಿ. ಶ್ರೀಯೋಸ್ತು,' ಎಂದು ನುಡಿದು ಅದೃಶ್ಯರಾದಂತಾಯಿತು. ಅಪೂರ್ವ ರೀತಿಯ ಈ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಎಚ್ಚತ್ತ ಶ್ರೀಗಳವರು, ಮನಸ್ಸು ಅತಿಶಯ ವ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು - ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹಲವು ಪರಿಯಿಂದ

ಹೊಗಳಿ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದವರೆಗೂ ಪುನಃ ನಿದ್ರಿಸದೆ, ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದರು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಶೌಚಾದಿ ನಿತ್ಯ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತ ಬೆಳಗಿನ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸ್ನಾನಾಸ್ತಿಕ ದೇವತಾರ್ಚನಾದಿಗಳ ವೇಳೆಯೊದಗಲು, ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಸ್ವಗ್ರಾಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಧಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿವಾರವು ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿರಲು, ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕುದುರೆಯನ್ನೋಡಿಸುತ್ತಾ ನದಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದ ಎಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಏರುಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸವಾರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಆತನಿಗೆ ನಿರ್ಮಲೋದಕದ ಆ ನದಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ, ವಿಶೇಷ ಬಾಯಾರಿಕೆ ತೋರಿದಂತಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿವರೆಗೂ ಸಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ, ಕುದುರೆಯನ್ನೇ ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ತರುಮಿದನು. ಯಜಮಾನನ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತ ಆ ಜಾತ್ಯಶ್ವವು ಒಡನೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಹೊರಟಿತು. ಬರುತ್ತ ಬರುತ್ತ ನೀರಿನ ಆಳವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲು, ಅಶ್ವದ ದೇಹದ ಬಹು ಭಾಗವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅರಿತು, ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು ಒಡನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ, ಕುದುರೆಯ ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದ ನದೀಜಲಕ್ಕೆ ಮುಖವನ್ನೊಡ್ಡಿ ಜಲಪಾನಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಎದುರು ದಡದ ಕಡೆಯಿಂದ ನದಿಯ ಸೋಪಾನಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸುವಧಾನದಿಂದ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಯತಿವರ್ಯರು ಈ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಭವ್ಯಾಕಾರದ ಅರಬ್ಬೀದೇಶದ ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತ, ಆ ತೇಜಸ್ವೀ ರಾಹುತನೇ ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಶ್ರೇಷ್ಠನಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಆತನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಆತನಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಒಡನೆ, ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ನೀರುಕುಡಿದು ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿ ದಡಕ್ಕೆ ನಡೆದು ತನ್ನ ಪರಿ

ವಾರದವರಿಗಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಸರದಾರನ ಬಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ದೇವಪೂಜಾಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೂ, ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳಿಗೂ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳ ಅಜ್ಞೆಯಂತೆ ಧೋಂಡೂರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ತಾನು ಕುದುರೆಯಮೇಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಶುವಿನಂತೆ ಮುಖವನ್ನೇ ನದೀಜಲಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿ ನೀರುಕುಡಿದುದನ್ನು ಎದುರು ದಡದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಕಂಡರೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಆಗಲೇ ಕೆಲಸಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ, ಸುಳಿವು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳ - ನಯನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಗೋಜನ್ನರಿಯದೆ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಮುದ್ದು ವ.ಮತೆಗಳಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಧೋಂಡೂರಾಯನು, ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚಿಂತಿಸದೆ, ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಪರಿವಾರದವರೂ ಬಂದು ಸೇರಲು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಹೊಂದಿ, ತರುವಾಯ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವರ ಪೂಜೆಯವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರ ವಿಭೂಷಿತನಾಗಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಶ್ರೀಗಳವರು ಶ್ರೀ ಮೂಲರಾಮರ ಅರ್ಚನೆ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದು, ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿಗಳಾದ ತರುವಾಯ, ತೀರ್ಥಕೊಡುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕಂಡು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ, ಕುಲಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರದಿಂದ ಆತನು ಮಾಧ್ವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೈಷ್ಣವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿಯಿತು. ತಮಗೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾದ ಸ್ವಪ್ನದಂತೆಯೇ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರನಾದ ಆ ಅಪೂರ್ವಠಾಹುತನು, ಆತನ ಬಾಹ್ಯ ರೂಪಿನಿಂದ ಯಾವಮತಸ್ಥನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

‘ಯತ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ವೀಕಾರ’

ಧೋಂಡೂರಘನಾಧರಾಯನ ಆಜಾನಬಾಹು ಭವ್ಯಾಕೃತಿಮನೂ, ತೇಜಸ್ವೀ ನೇತ್ರಗಳನ್ನೂ, ದೇಹಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ವ.ರದಲ್ಲಿವ್ವ ಸಕಲರೂ ಪರಮಾನಂದಗೊಂಡರು. ಶ್ರೀಗಳವರ ಪಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ರಾಯನಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನವಾಯಿತು ಭೋಜನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ಒಂದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಳವನ್ನೆೃದಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧೋಂಡೂರಾಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಪೂಜ್ಯರಾದ ಯತಿವರ್ಯರ ಈ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನವು ಧೋಂಡೂರಾಯನಿಗೆ ಕೌತುಕಜನಕವಾಯಿತು. ಆದರೂ, ಶ್ರೀಗಳವರ ಮಹದಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ ಭಯಭಕ್ತಿಯುತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದು, ವಿನಯ ವಿಧೇಯತೆಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಯುಕ್ತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಶ್ರೀಗಳು, -‘ರಾಯರೇ, ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನವಾದುದು ಪರಮಸಂತೋಷಕರವಾದುದು. ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಸಂದರ್ಶನವನ್ನಿತ್ತು, ಈ ದಿನದ ನಿಮ್ಮ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಮೂಲರಾಮರ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವು ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಯತ್ಯಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿ, ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗುವುದು’ ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಈ ಮಾತುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ಧೋಂಡೂರಾಯನು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದು, ತರುವಾಯ:-‘ಪೂಜ್ಯಪಾದರೇ, ಇದು ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ! ದೀನನಾದ ನಾನೆಲ್ಲಿ; ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯ ಪೂಜಾಭಾಗ್ಯವೆಲ್ಲಿ? ಕೇವಲ ಅನಧಿಕಾರಿಯಾದ ನಾನು ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಅದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೆ? ಅಲ್ಲದೆ, ವಂಶಕ್ಕೆ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರನಾದ ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವರೆ! ಅಷ್ಟಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ನಾನಿನ್ನೂ ಕೇವಲ ಬಾಲಕ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧ. ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖದುಃಖಗಳ ವಿಚಾರವರಿಯದವನು ಮನಸ್ಸಾದರೋ

ಇನ್ನೂ ವಿಷಯಭೋಗೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅಪ್ಪ ಬುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುವುದು ಸಾಧುವೆನ್ನಿಸೀತೆ? ಪ್ರಾಚ್ಛರಾದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಾನು ಏನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದಿದೆ!' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಧೋಂಡೂರಾಯನ ಆ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳು, ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಸಮಂಜಸವೆಂದು ತೋರದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾಡುವುದೇನು? ಆಗಲವರು- 'ಅಪ್ಪಾ, ನೀವು ಹೇಳುವುದು ವಾಸ್ತವ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ! ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನವಿತ್ತು, ನಾಳೆ ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಂತೆಯೇ, ಪಶುವಿನಂತೆ ಮುಖವನ್ನು ನದೀಜಲಕ್ಕೊಡ್ಡಿ ನೀರುಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಬರುವ ಸವಾರನೇ ನಿಮ್ಮಿಾ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜೆಮಾಡತಕ್ಕವನು, ಎಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿರುವರು. ಇದು ಹರಿಚಿತ್ತ. ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾಗಲು ವಿಳಂಬವೆನ್ನಿಸೀತೆ? ಇನ್ನು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಭೋಗ-ಅನುಭವಗಳ ವಿಚಾರವಲ್ಲವೆ? ಧೋಂಡೂರಾಯರೇ, ನಿಮಗೆ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ! ವಿಷಯಭೋಗಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕೊನೆಮೊದಲೆಲ್ಲಿದೆ? ಪಶುಸಹಜ ವ್ಯಾಪಾರವದು. ಪ್ರಾಚ್ಛರಾದವರು ತಂಬುಲದಂತೆ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುವ ವಿಷಯೇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹರಿಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸುಕೃತ ಜೀವಿಗಳು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಳಿದು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೆನ್ನಿಸುವುದೇನು ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ನೀವು ಏಕಮಾತ್ರ ಸಂತಾನರೆಂದಿರಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಲವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಹರಿಯು ದಯಾಮಯನಿರುವನು' ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತರು.

ಶ್ರೀಗಳವರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವು ಧೋಂಡೂರಾಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತೊಡಗಿತು. ತಾನು ಆ ದಿನ ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಪಶುವಿನಂತೆ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಬಂದುದು ಶ್ರೀಗಳವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ತನ್ನ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗಳೂ, ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾದಿಗಳ ಗಮನವಿಲ್ಲದೆ ಮನಬಂದಂತೆ ತಿಂದು ಮೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಶುಸಹಜ

ವ್ಯಾಪಾರಗಳೂ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬಂದುವು. ಈವರೆಗೆ ಅಜ್ಞಾನವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು, ಈಗ ಶ್ರೀಗಳವರ ನಿತಿತವಾಕ್ಯಗಳೆಂಬ ಸಾಣೆಗೆ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟು ಚುರುಕಾಯಿತು. ಯೋಚನೆಯು ಮನಸ್ಸನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು ಚಿಂತಾಮಗ್ನನಾದನು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆತನ ಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಕಥೆಯು ಉದಹರಣೆಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದು ಕೇವಲ ದಂತ ಕಥೆಯೆಂದು ಲಘುದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮತ್ತು ಮಧ್ಯವಿಷಯ ಗ್ರಂಥರತ್ನದ ಪವಿತ್ರ ಸಂಬಂಧವುಂಟು. ಆ ಕಥೆಯು ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಯುದೇವರು ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಅಜ್ಞಾನುಸಾರ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಯತೀಶ್ವರರಾಗಿ ಅವತಾರವೆತ್ತಿ ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನೂ, ಪಂಚಭೇದತಾರತಮ್ಯ ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವ ಮುಂತಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹದ್ವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡು, ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಅವರು ದ್ವಿವ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನ ನಡೆಯಿಸುವಾಗ ಅದನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಗೊಂಡ ಇಂದ್ರದೇವರು ಒಂದು ಎತ್ತಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಬಂದು. ಮಠದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ! ಮನುಷ್ಯರಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಇತರ ಹಲವು ತಾಪತ್ರಯಗಳು, ಹೇಳಲಾಗದ ಹಲವು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ತಗುಲಿ ಗ್ರಂಥಶ್ರವಣ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರಾದ ಇಂದ್ರದೇವರು ಹಾಗೆ ವ್ಯಷಭ ರೂಪವನ್ನೆತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆ ವ್ಯಷಭವೂ ಮಠದಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸಿದ್ದು, ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೀಗಳವರ ಬಳಿ ಶಿಷ್ಯರು ಪಾಠಪ್ರವಚನಾದಿಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತರೆಂದೊಡನೆಯೇ, ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದು, ಪಾಠ ಮುಗಿದೊಡನೆಯೇ ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಗೊತ್ತಾಗಿ ಮಠದಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದಾದ ಬಳಿಕ ಅದರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೂ ಮೂರ್ತಿಕರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾ

ಗಲು, ಅದಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ಹುಲ್ಲು ನೀರುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುವಿಕೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದುವು. ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಕೃತಗ್ರಂಥಗಳ ಔರೆಯನ್ನು ಹಸಬಿ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಅದರ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಯಾರಿಂದಲೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಯಾರನ್ನೂ ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸದೆ, ಆ ವೃಷಭರಾಜವು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥ ಸಮೂಹದ ವಾಹಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಬಹುದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದಿತು.

ಹೀಗಿರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು-‘ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಈ ದಿವ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು. ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಸಮ್ಮತವಾಗಿವೆ. ಗಹನವಾದ ಅಮೌಲ್ಯವೇದಾಂತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಕೊಂಡು, ದುರವಗಾಹವೆನ್ನಿಸುವಂತಿವೆ! ಈ ಮಹಾಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಈ ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾಷ್ಯಮಾಡತಕ್ಕ ಮಹಾತ್ಮನುಂಟೆ? ಹಾಗೆ ಭಾಷ್ಯರಚನೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇವು ಅಜ್ಞಾನನುಷ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೋಧನಾಗುವ ಪರಿಯೆಂತು! ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು’ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆತನ ಆ ಮಾತು ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದುದೆಂದು ತೋರಿತು. ಒಡನೆ ಆ ದಯಾಮಯರು, ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ಆಲ್ಲೇ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಅರೆದೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮಂದದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ ವೃಷಭವನ್ನು ನೋಡಿ- ‘ನಿಜ, ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯಮಾಡತಕ್ಕವರೊಬ್ಬರು ಬೇಕು- ಎಂದು ಕ್ಷಣ ತಡೆದು- ‘ಇಗೋ ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿರುವ ಈ ವೃಷಭವು, ನಮ್ಮ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯಮಾಡುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಶಿಷ್ಯರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರಿಂದ ಈ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಎದುರುನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಪ್ರಾಧಸಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಆ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಅರ್ಹರೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರ ಎಣಿಕೆಯಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರದಿಂದ ತಾವು ಆ ಎತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಮೆ ಯೋಗ್ಯತೆ

ಯವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿತರಾದೆನೆಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಆ ಮಾತು ಕರ್ಣರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಬಹು ಕಟುವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿರುವು. ಆದರೆ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಂಟಾದ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಗಳವರಮೇಲೆ ತೋರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಎತ್ತನ್ನು ಚುರಚುರನೆಂದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ನೋಡಸಾಗಿದರು. ಮತ್ತು 'ತುಚ್ಛನಾದ ಈ ಎತ್ತು - ನಮಗೆಲ್ಲ ಅಪಮಾನಕರವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಇಷ್ಟಮುಟ್ಟಿನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತೇ! ಇದು ಮಾರನೆಯ ದಿನದ ಪ್ರವಚನಕಾಲದೊಳಗಾಗಿ ಸರ್ಪದಷ್ಟವಾಗಿ ಮೃತವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟರು.

ತಾವು ವೃಷಭವನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ ಮಾತು, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರಿಗೆ ಬೋಧವಾಯಿತು. ಒಡನೆ ಅವರು, ಲೇಶಮಾತ್ರ ಚಿಂತೆಗೊಂಡು, ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಆ ದುರ್ಮರಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಾಪಾಡತಕ್ಕುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರವಚನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಸರ್ಪದಷ್ಟವಾದರೂ, ಸರ್ಪವಿಷಸರಿಹಾರಕವಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ದಿವ್ಯ ನಾಮಸುಧೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಿ ವಿಷಬಾಧೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಶ್ರೀ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಸ್ತೋತ್ರರಾಜವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಮಾರನೆಯದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ಹೇಳತಕ್ಕಪಾಠವನ್ನಲ್ಲದೆ, ಆ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೇ ಹೇಳಿ ವಿವರಿಸಿ, ಆ ಎತ್ತಿಗೆ ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಿದರು. ಎತ್ತು, ಕುಪಿತರಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಾಪದಂತೆ ಆ ದಿನ ಸರ್ಪದಷ್ಟವಾಯಿತಾದರೂ, ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ ಶ್ರವಣ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೃತಿಯನ್ನೈದದೆ, ವಿಷಬಾಧೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬದುಕಿತು. ಹೀಗೆ ದುರ್ಮರಣದಿಂದಂಳಿದು, ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ನಿಗಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಮಾಧ್ವರ ಮಠಗಳಲ್ಲೂ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯಸಮ

ರ್ಪಣೆಯಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆಹಾರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾತಾಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ ರಬಹುದಾದ ವಿಷಬಾಧೆಯು ಪರಿಹಾರವಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಈ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಣೆಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. /

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮುಖಕಮಲದಿಂದಲೇ ಗ್ರಂಥಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ, ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಅದನ್ನು ಮನನಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಯವರ ಆಶಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಗ್ರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ವೃಷಭವೇ ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ - ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ, ಭಾಷ್ಯರಚನೆಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತಾಯಿತಷ್ಟೆ! ಈ ಎತ್ತೇ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ರಘುನಾಥರಾಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯಿತೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಈ ಸಂಸ್ಕಾರಾವೇಶದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಧೋಂಡೂರಾಯನು ಈಗ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನದೀ ಜಲಕ್ಕೆ ಬಾಯೊಡ್ಡಿ ನೀರು ಕುಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಅದು ಪಶುಕ್ರಿಯೆಯೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದೊಡನೆಯೇ, ರಘುನಾಥರಾಯನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ತನ್ನ ಪಶು ಜನ್ಮವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಂತಾಗಲು, ಒಡನೆ ತನ್ನ ಜನ್ಮೋದ್ದೇಶವೇನೆಂಬುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆಹೊಳೆದಂತಾಗಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತಾದ ಒಂದು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲವೆ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣವು - ನಮ್ಮ ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಜ್ಞಾತವಾದರೂ, ಎಂತೂ ಇರಲೇಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಾಗದು. ಆ ವ ರಿಗೆ ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವುತ್ಪನ್ನವಾಗಲು ಹೀಗೆ ಇದು ಕಾರಣವೆಂದು ಈ ಕಥೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವಕರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯು ಧೃಢೀಕರಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸಂಕ್ಷೇಪಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೆಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಗ ಕಾಂಠೋದಿ ಆದಿತಾಳ

ದಯದಿ ಪಾಲಿಸೋ ಜಯತೀರ್ಥರಾಯ | ಅಕ್ಷೋಭ್ಯರ ತನಯ ಪ.

ನಯದೊಳು ನಮಿಸುತ ಸ್ತುತಿಸಲು ಸಾನರಿಯೆ | ಗುರುರಾಜ ಧೊರೆಯೆ | ಅ.

ಅತ್ಯಂತ ಹರುಷದೊಳೆತ್ತಾಗಿರುತಿರಲು, ಆನಂದತೀರ್ಥರು

ನಿತ್ಯವಲಿಸುವ ಪುಸ್ತಕ ಹೊರುತಿರಲು, ಗುರುರಾಯರು ಪೇಳುವ

ತತ್ತ್ವಗ್ರಂಥವ ಕಿವಿಯೊಳು ಕೇಳುತಲಿ, ತಲೆಯ ತೂಗುತಲಿ

ಮತ್ತೆ ಪುಟ್ಟಿದೆಯೊ ಮಂಗಳವೇಡೆಯಲಿ, ವೃತ್ತಿವಂತರಲ್ಲಿ ೧

ದೇಶಪಾಂಡೆಯ ಕೂಸಾಗಿ ಜನಿಸಿ, ಘನರಾವುತ್ರನೆನಿಸಿ,

ದೇಶದೇಶದೊಳು ಸೈನ್ಯವನು ಚರಿಸಿ, ಧನಗಳನು ಗಳಿಸಿ

ವಾಸವನೆಂಬ ಗುರುತವತಪ್ಪಿಸಿ, ನದಿಗೆ ನೀರಡಿಸಿ

ಶ್ರೀಶನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ಗುರುಗಳ ಕರೆತರಿಸಿ, ಶಿಖಾಸೂತ್ರವ ತೆಗೆಸಿ ೨

ಹಿಂಡುಬಳಗಗಳಂಡಲೆಯುತ ಬಂದು, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ

ಕಂಡುಭೇಟಿಯ ಮಾಡುತಲಿ ನಿಂದು, ಧೋಂಡೂರಘನಾಥನ

ಹೆಂಡತಿಯರೊಳು ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು, ತಂದೆಯು ಕರೆತರಲು

ಚಂಡಸರ್ಪದ ರೂಪವ ತಾವ್ಕಂಡು, ಭಯಪಟ್ಟಿರಂದು ೩

ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವದು ಗದ್ದದಿಸಿರೆಯದಕೆ, ಟೀಕವಮಮಾಡಿ

ವಿದ್ವಜ್ಜನರಿಗೆ ತಿದ್ದಿ ಪೇಳುತಲಿ, ನಾನಾಬಗೆಯಿಂದಲಿ

ಪದ್ಧತಿ ತಿಳಿಸುವ ಗುರುರಾಯರು ನೀವು, ನತಜನಸುರಫೇನು

ಅದ್ವೈತಕರಿಯೆಂಬ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನು, ಗೆದ್ದಸಿಂಹನೀವು ೪

ಆಷಾಢ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿಯು ಬರಲು, ಕಳೆಬರವನು ಬಿಡುತ

ಕೇಶವವಿಠಲನ ಧ್ಯಾನದೊಳಿರುತ, ಮಲಖೇಡೆಯಲ್ಲಿ

ವಾಸಮಾಡಿದನೆಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ, ನಿಜಗುಣಗಣಭರಿತ

ಬೇಸರದಲೆ ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ ನಿರುತ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನೀವ ೫

ಕೆಲಹೊತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಮೇಲೆಹೇಳಿದಂತೆ ಚಿಂತಾಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ತರುವಾಯ, ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು ಎಚ್ಚರವಾದಂತಾಗಿ, ಎದ್ದು ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು,— ‘ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರವು ಯುಕ್ತವಾದುದು. ಆದರೂ ಕೇವಲ ದೀನನೂ ಅನಧಿಕಾರಿಯೂ ಆದ ನಾನೆಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೀರಾಮನ ದಿವ್ಯಪಾದಕಮಲಗಳೆಲ್ಲಿ, ಎಂದು ನನ್ನೀಕ್ಷುದ್ರ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಲ್ಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ? ನನ್ನಂತಹ ಹತಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜಾಧಿಕಾರವು ಲಭಿಸಿತೇ? ಆದಾಗ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತವಿದ್ದಂತಾಗಲಿ, ಹರಿಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗಲಿ, ಪೂಜ್ಯರಾದ ತಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯತಕ್ಕುದೇ ನನಗೆ ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ತಮಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವಾದಂತೆ ನನಗೂ ಸ್ವಪ್ನವಾದರೆ, ಧನ್ಯನಾಗುವೆನು. ಈ ದಿನ ತಮ್ಮ ಪಾದದರ್ಶನಮಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು’ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡನು.

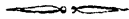
ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುವು ಎಂದಿನಂತೆ ಉತ್ಸಾಹಶೀಲನಾಗಿ ತನಗೆ ಸಹಜವಾದ ವಿನೋದ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಏನೋ ಒಂದು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ-ಮೌನವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಿವಾರದವರು ಆತನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳದೆ ದೂರದೂರದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನಿಗೆ ಬೆಳಗಿನಜಾವದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಆದಂತೆಯೇ ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು. ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಳೆದು ಎದ್ದತರುವಾಯ ಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ಒಡನೆ ಎದ್ದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಠಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡು ನನುಸ್ಯರಿಸಿ ತನಗಾದ ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಮಾತಿನಿಂದ ಅರ್ಥಮರ್ಥವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದ್ದ ಧೋಂಡೂರಾಯನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು, ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ಹೇಮಭೂಮಿಕಾಮಿನಿಗಳಮೇಲಿನ ಆಶಾಪಾಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿದುಹೋಗಿ, ಮನಸ್ಸು ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿತು. ವಿಷಯಗಳು ಹೇಯವಸ್ತುಗಳೆಂದು ತೋರಿಸಾಗಿದುವು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಪಲ್ಯವು ನಿವೃತ್ತವಾಗಿ ಗಂಭೀರಭಾವವಾದಯಿಸಿತು. ದೃಷ್ಟಿಯು ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಸಂಚಾರದಿಂದ ಸ್ವಗ್ರಾಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಹೊರಟಾಗ ಬಹು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಿಂದ ಬಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುವು ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟುದು ಪರಿವಾರದವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನ್ನಿಸಿದ್ದಿತು. ನೋಡಲನೆಯದಿನ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾರಭ್ಯ ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮುಖಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡದೆ ಮೌನಭಾವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ, ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ವಪ್ನವಾದ ಮಾರನೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಠಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ತನಗಾದ ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಶ್ರೀಗಳವರು - 'ರಾಯರೇ ಸನ್ಯಾಸ ಗ್ರಹಣಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?' ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಒತ್ತಿ ಕೇಳಿದರು. ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನ ಮನಸ್ಸು ಈಗಾಗಲೇ ವಿಷಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಗಿ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿತ್ತಾದಪ್ರಯುಕ್ತ, ಯತ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೂ ಉಳಿದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಒಡನೆ ಎದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗೂ ಯತೀಶ್ವರಿಗೂ ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನಾಚರಿಸಿ, ಮನಸಾ ದೀಕ್ಷಾಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಆತ್ಮಶ್ರಾದ್ಧ, ಶಿಖಾಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದಿ ವಿಸರ್ಜನ, ಕೌಪೀನ - ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಾದಿ ಧಾರಣ ಮುಂತಾದ ಬಾಹ್ಯಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದು, ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಮಹಾಮಂತ್ರೋಪದೇಶವೂ ಆಯಿತು.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಿಕೆಯೇ ಸನ್ಯಾಸಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ

ಯೋಗ್ಯಸಮಯವೆಂಬ ಅರ್ಥಸಂದೇಶವು ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಯಿತು. ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿ, ಆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದ ಅಂತರ್ಬಾಹ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೆಲ್ಲ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನವಯೌವನ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಯತಿಶಿರೋಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಶ್ರೀಮದಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀ ಹರಿಸ್ಮರಣವೂರ್ವಕ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದರು. ಜಯ - ಎಂದರೆ ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ತೀರ್ಥ - ರೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಗ್ರಂಥ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕವರು ಎಂದರ್ಥವು. ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ಗುರ್ವನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಜಯತೀರ್ಥರು ಮಾಯಾವಾದಮಾಡುವ ಪರವಾದಿಗಳೊಡನೆ ವಾಗ್ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಜಯಿಸಿ, ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ದೃಢವಾದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಗೊಳಿಸುವರೆಂಬ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು, ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ಇದ್ದರು.

ಆಧ್ಯಾಯ ೫

‘ ವಿಘ್ನನಿವಾರಣೆ ’

ಆತುಳ್ಯಶ್ವರ್ಯ, ರಾಜ್ಯಸಂಪದ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರಾದ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು, ನೆರೆದು ಮಿತುಶಾಂತಿ ಪ್ರಸ್ತುಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದ-ರತಿಗೆಣಿಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ಪತ್ನಿ, ದಿವ್ಯಾರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ತುಂಬುಯೌವನ ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ವಿಷಯಭೋಗದ ತೊಡರಿನಲ್ಲಿ ತಗುಲಿಸಲು ಸಾಧಕವಾದ ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಏಕತ್ರ ಸೇರಿದ್ದಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ನಿಶಿತ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಯತ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕರ ವಿರಕ್ತಿಯೇ ಸಾರ್ಥಕನಾಮಧೇಯವನ್ನುಳ್ಳದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಸಕಲ ವಿಷಯಭೋಗಗಳನ್ನೂ

ಮನಸಾರೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನಕನಕಾದಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಟ್ಟು, ಸಾಂಸಾರಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳು ಹತ್ತುಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ, ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಬಂಧಕಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಬಿಗುಸ್ಸಿತವಾಗಿ- ಈ ಕಾಟವು ತಪ್ಪಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು-ತಲೆಯನ್ನು ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು, ದ್ರವ್ಯಸಂಪಾದನೆಗೆ ಅದೂ ಒಂದು ಗೌರವಯುಕ್ತವಾದ - ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಗ್ರಹಣಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ವಿರಕ್ತರೆನ್ನಬಹುದೆ, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೆನ್ನುಬಹುದೆ? ಭೆ, ಮಹನೀಯರಾದ ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕ ರಂತಹ ವಿರಕ್ತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಪಾಮರರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಸನ್ಯಾಸ ದಂತಹ ಪರಮ ಪವಿತ್ರಪೀಠದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ತರುವ ಅಂತಹ ಭ್ರಷ್ಟಯತಿಗಳ ಚರ್ಮೆಗೆ ಶತಶಃ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ?

ಬಿಡಾರದಿಂದ ಹೊರಟು ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನನಾದ ಧೋಂಡೂರಘನಾಥರಾಯನು, ಆ ದಿನವೂ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಾರದೆ ಇದ್ದುದು, ಪರಿವಾರದವರಿಗೆ ಯೋಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಒಡನೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲು, ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುವು ಶಿರೋಮುಂಡನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯತಿಯಾದನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ತಿಳಿಯಬಂದಿತು. ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಪರಿವಾರದವರು ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ, ಏನುವಾಡಲೂ ತೋರದೆ ಸ್ವಲ್ಪಶೂತ್ತ ಮಂಕರಂತಿದ್ದು, ತರುವಾಯ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ ಕೆಲಮಂದಿ ಸವಾರರೊಂದಿಗೆ, ಆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನ ತಂದೆಯಾದ ರಘನಾಥರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ರಘನಾಥರಾಯನು, ತನ್ನ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರನು ಸನ್ಯಾಸತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ಎಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಮೆಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದು, ಆ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದು, ಅಗಾಧ ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ಧೋಂಡೂರಾಯನ ತಾಯಿಯೂ ಇತರ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೂ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅತಿಶಯ ಶೋಕಸಂತಪ್ತರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಮಗನು ಮೃತನಾದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೂ ಯೋದ್ಧಮನೋವೃತ್ತಿಯ ರಘುನಾಥರಾಯನು ಕ್ರೋಧಸಂತಪ್ತ ಹೃದಯನಾಗಿ, - ಅರಿಯದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಅಲ್ಲಸಲ್ಲದುದು ನೆಲ್ಲ ಬೋಧಿಸಿ, ತಲೆಯಬೋಳಿಸಿ ಅಶ್ರವಃಕೊಡಿಸಿದ ಆ ಮುದುಕ ಯತಿಯಾರೋ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು ತರುತ್ತೇನೆಂದು, ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು, ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಬೀಡಾರಮಾಡಿದ್ದ ಆ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು. ಕಡಗ ಕಂಕಣ ಕುಂಡಲಾದಿ ಅಭರಣಗಳನ್ನುಟ್ಟು ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟು ಹೊದ್ದು, ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮನೋಹರನಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನು, ತಿರೋಮಂಡನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪರದೇಶಿಯಂತೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಮಠದಲ್ಲಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವು ಆತನಿಗೆ ಸಹಿಸಲಸದಳವಾಯಿತು. ಕೋಪತಾಪಗಳು ಮಿತಿಮೀರಿದುವು. ಕೋಪಶಿಖಿಯಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯವೇನೆಂಬುದರ ಪರಿಜ್ಞಾನವೇ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಠವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ, ಕಟಕಟನೆಂದು ಹಲ್ಲಡಿಯುತ್ತ, - 'ಎಲ್ಲಿ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯೆಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಖೇದ ಸಂತಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ ಆತನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡಲು, ಅವರು ಪೂಜ್ಯರು, ಯತೀಶ್ವರರು ಎಂಬ ಗೌರವ ಭಾವಮುಂತಾದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ - 'ಎಲೈ ಸನ್ಯಾಸಿಯೇ, ಏನಿದು ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ? ಏನೂ ಅರಿಯದ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ, ಏನೇನೋ ಬೋಧಿಸಿ ಅಶ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಿಸಿದೆಯಾ? ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ನನ್ನ ಮನೆತನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಈ ಕಾರ್ಯಮಾಡೆಂದು ನಿನಗಾರು ಹೇಳಿದರು. ತಂದೆಯಾದ ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಆಪ್ತೇಷ್ಟರ ಒಪ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ, ವಂಶಕ್ಕೆ ಏಕಮಾತ್ರ ದಿಕ್ಕಾದ ನನ್ನೇ ಮಗನಿಗೆ ಅಶ್ರಮಕೊಟ್ಟು ದುರ್ಮಾರ್ಗವೃತ್ತಿಯಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮನಬಂದಂತೆ ನಂದಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಕೋಪಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರುವ ಆತನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಮೌನವಾಗಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಠಕ್ಕಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು, ಆತ

ನನ್ನ ಕುರಿತು- 'ನಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಗಳವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಂದು, ಆಶ್ರಮಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆವರದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನೇ ಒಪ್ಪಿ ಆಶ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ, ಏಕೆ ಪಾಪಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಈ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಇಂತಹ ನೀಚ ಮಾತುಗಳು ಬರಬಾರದು' ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ರಘುನಾಥರಾಯನು ಮುಂದೇನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ತೋರದೆ, ಕೆಲಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು- 'ರಾಯರೇ, ಈಗಲಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ, ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನೂಲಕ ನಿಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು! ಪುತ್ರಾಭಿಮಾನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿರಲು ನಿಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಈಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ನೀವು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನುಡಿದು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಶ್ರೀಗಳವರ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಘುನಾಥರಾಯನಿಗೆ ಬೇವಬಂದಂತಾಯಿತು. ಒಡನೆ ತನ್ನ ಬಿಡಾರದಿಂದ ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಯತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಡನೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ, ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು. ವಿಚಿತ್ರವೇಷದ ಆ ಯುವಕನನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಾತುಕಪಟ್ಟರು. ರಘುನಾಥರಾಯನು, ವೃದ್ಧನಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹುಚ್ಚುಹುರುಳು ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ವಿಕಲ್ಪಗೊಂಡಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನ ಮನಸ್ಸು ಪುನಃ ವಿಷಯಮಗ್ನನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿ, ಋತುಶಾಂತಿ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬಹು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನಿಡಿಸಿ, ಆ ಶುಭಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಯಿಸಲು ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಅತಿಶಯ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಮಂಗಳಸ್ನಾನ, ಹೋಮಾದಿ ಶಾಂತಿಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆದುವು.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು, ಮಠವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ರಘುನಾಥರಾಯನ ಕೈಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಕೇವಲ ಅವಶರಾಗಿದ್ದು ಮನೆಯವರು ಯಾವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏನು ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಹಸೆಮಣಿಗೆ, ಎಣ್ಣೆಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲುಗಳ ಭೋಜನಕ್ಕೆ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಡೆಬಡೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಹರಿಚಿತ್ತವಿದ್ದಂತೆ ನಡೆಯಲೆಂದು ಅವರ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಆಯಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಕೇವಲ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಆಯಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವಾದರೂ, ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಬಾಹ್ಯದ ಯಾವ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೂ ಲಗ್ನವಾಗದೆ, ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ - ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ಹೆಗಲಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದ ತರುವಾಯ ರಾತ್ರಿ ನೊದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮೀರದಂತೆ, ಆರತೆಅಕ್ಷತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದ ತರುವಾಯ, ಗರ್ಭಾದಾನಕ್ಕೆಂದು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನೂ - ಅವರ *ನವವಧುವನ್ನೂ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಆ ದಿವ್ಯ

* ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥಯತೀಶ್ವರರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯೆಯರು ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬರೋ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವುಂಟು. ಶ್ರೀಯವರ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರೆಂಬವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಚರಿತ್ರವನ್ನು 'ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾರಾಯರಿಗೆ ಸತ್ತಿ ಒಬ್ಬರೇ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶ್ಲೋಕ:-ಅಥಸುತಸ್ಯ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಂ
 ವ್ಯತನುತ ಪ್ರಣಯೇನ ಶುಭಾವಹವಾ
 ಪ್ರಣಯಿ ಬಂಧುಜನಸ್ಯ ತದಾಸುತಾಂ
 ಸವರಿಗೃಹ್ಯ ಸುರೂಪ ಗುಣಾನ್ವಿತಾವಾ|| ಸರ್ಗ.೩ ಶ್ಲೋಕ ೧೨.

ಶಯನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹಂಸತೂಲಿಕಾಕಲ್ಪದಂತೆ ಮೃದುತರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಶಯ್ಯೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತೊಡನೆಯೇ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನಾರೂಢರಾಗಿ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಪತ್ನಿಯು ಅವರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆಂದು ಹಾಲು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತಾಂಬೂಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಡೆಗೈದಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ತು ಉಪಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಯ್ಯೆಯ ಬಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಶಯ್ಯೆಯಮೇಲೆ

ಶ್ಲೋಕ:-ಅಥ ಶಯನನಿಶಾಂತಂ ಯಾಪಯಿತ್ವಾ ಚಯಾಯಾಂ
 ಕನಕರುಚಿರಭೂಷಾಮಾಪಯತ್ಪ್ರಸ್ಯಯೋಷಾಂ |
 ಯತಿನಿಕಟಮುಪಾಗಾತ್ಸಾಪಿ ಕಾಮಪ್ರಣುನ್ನಾ
 ಶಯನ ಮಧಿವಸಂತೀ ರಂತುಕಾಮಾಹಸಂತೀ ||

ಸರ್ಗ. ೪. ಶ್ಲೋ. ೪೩.

,, ಯತಿನುಪಿದದ್ಯಶಿಸಾಭೋಗಿವತ್ಪೂತ್ಪೃತಂತಂ
 ಜ್ವಲನಮಿವತಪಂತಂ ಶೋಭಯಾಸ್ವಾಂಸ್ಪೃಶಂತಂ ||
 ಜ್ವಲಿತತನುರುಪಾಗಾದ್ಭೋಷಯಂತೀಸ್ವಗೇಹಾ
 ದ್ಭಯಭರವಿಕ್ಲತಾಂಗೀ ವೇಪಮಾನಾಕೃಶಾಂಗೀ

ಸರ್ಗ. ೪. ಶ್ಲೋ. ೪೪.

ಇದರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರೆಂಬುವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ 'ಬೃಹಜ್ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ'ದಲ್ಲಿ ೩ನೆಯ ಸರ್ಗದ ೩೨-೩೩ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಪತ್ನಿ ಎಂಬರ್ಥಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದು, ೩ನೇ ಸರ್ಗದ ೨೨ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ—

ಶ್ರೀಮನ್ಮಾತಾಪಿತೃಮುಖಜನೇ ಬಾಂಧವೇ ವರ್ತಮಾನೇ
 ಕಾಂತಾಯುಗ್ಮೇ ಕಮಲವದನೇ . . . . .

ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಇ ಬೃರು ಪತ್ನಿಯರೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃಷ್ಯರೇ-ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಏಕಪತ್ನಿಯಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವಾಗ, ಬೃಹಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯದ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಂಬುವುದು ಪ್ರಕೃತ ತೋರ

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ತವೋಧನರ ತಲೆಯಮೇಲೆ, ಏಳು ಹೆಡೆಗಳ ಒಂದು ಘಟಸರ್ಪವು, ಪೂತ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಕಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಭಯಂಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಡನೆ ಭಯಾಕ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಚೀತ್ಕಾರಮಾಡಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಮಂಚದಕಡೆ ನೋಡಲಾಗಿ, ತನ್ನ ಪತಿಯು ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಅವೂರ್ವನಾದ ಈ ನೋಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಗೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಬಾಗಿಲು - ಬಾಗಿಲೆಂದು ಅರಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹೊರಗಿದ್ದವರು

ವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಕೇವಲ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಪ್ರವೇಶಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಲಗ್ನಮಾಡಿಸುವುದೂ, ಅವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾಗಮಕಾಲದಲ್ಲೇ ಈವರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆಂಬುದೂ, ಸಮಂಜಸವೆಂದೂ, ಲೌಕಿಕಕ್ಕೆ ಸಾಧುವೆಂದೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರವು, ಬೃಹಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯದ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ 'ದಯದಿ ಪಾಲಿಸೋ ಜಯತೀರ್ಥರಾಯಾ' ಮುಂತಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾದುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಬಾರ್ಯೆಯರಿದ್ದರೂ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿದರು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಅಗ್ನಿ ಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಕೈಹಿಡಿದ ತಮ್ಮ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ, ತಮಗೆ ಪಿತೃಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ-ಐಶ್ವರ್ಯ ಎಂಬ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ- ಅವರ ನಿಕಟಸಂಬಂಧದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಅವರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಕಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯಗೊಂಡಿರುವರೆಂದು ನಂಬಬಹುದಾದ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು - ಶ್ರೀ ನ್ಯಾಸತೀರ್ಥರ ವಚನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಾಡಿದುದು ಒಬ್ಬ ಪತ್ನಿಯನ್ನೇ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದೇನು ಅನಾಹುತವೋ ಎಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದರು. ಒಡನೆ ಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ನಿರ್ದೋಷಿಯಾದ ಆ ಯುವತೀಮಣಿಯು ತಾನು ನೋಡಿದ ಅಪೂರ್ವ ನೋಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದಳು. ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಕಲರೂ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಶಯನಗೃಹವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನೋಡಲು, ಎಂದಿನಂತೆ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಯೋಗೀಶ್ವರರಾದ ಜಯತೀರ್ಥಮುನಿವರ್ಯರು ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರರಾದರು. ಬಂಧುಜನರಲ್ಲರೂ, ಆ ಯತೀಶ್ವರರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಯತ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಸಂಸಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ತಂದೆಯು ನಿರ್ಬಂಧಗೊಳಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೆಂದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸಂತೋಷಗಳ ಭರದಲ್ಲಿ, ರಘುನಾಥರಾಯನನ್ನು - ಅಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಆಪತ್ತು ಒದಗಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುತಾಪಪಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಬಂದಂತೆ ಬೇಕೆಂದು ತೊಲಗಿದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರೆಯೇ ರಘುನಾಥರಾಯನಿಗೊಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ - 'ಎಲೋ, ನಿನ್ನೀ ಮಗನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಬಂದಿದ್ದಾನಾದುದರಿಂದ ಈ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕೆಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡ. ಜೋಕೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ರಘುನಾಥರಾಯನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋರದೆ, ವ್ಯಸನವು ಮೇರೆ ಮೀರುವಂತಿರಲು - 'ಅಕ್ಕಟಾ, ನಾನಿನ್ನೇನುಮಾಡಲಿ? ಯಾವ ದೇವರಿಗೆ ಮರೆಬೀಳಲಿ? ನನಗಿನ್ನಾರು ದಿಕ್ಕು? ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಒಬ್ಬ ಮಗನೂ ಹೀಗಾಗಬೇಕೆಂದರೆ, ಇದು ದೈವಸಂಕಲ್ಪವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನು? ಹೀಗೆ ವಿಧಿಯೇ ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಲ್ಲೆತ್ತಿಹಾಕಿ, ನಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಂಕಣಕೊಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಹುಲುಮನುಜನಾದ ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು?' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಾ, ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಮುಂದೇನುಮಾಡಲೆಂದು ಮಗನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಜಯತೀರ್ಥರು - ನನ್ನನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಿದೆಂದು ನುಡಿದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ತರುವಾಯ ಉಪಾಯರಹಿತನಾಗಿ, ಆ ಮಗನನ್ನು ಹಿಂದೆ

ಕರೆತಂದಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಬಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ, ಅವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, 'ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ಮಹಾಪರಾಧಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಗನಮೇಲಿನ ವ್ಯಾವೇಹೋದ್ರೇಕದಿಂದ ದೇಹದಮೇಲೆ ಸ್ಮೃತಿತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ, ಹಲವು ನೀಚಮಾತುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಿ ದಯಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಕಲ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚಿಟ್ಟನೆದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಆತನನ್ನು ಉಚಿತ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಕೇವಲ ಶ್ರೀಹರಿಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳು ಸುಖದುಃಖಗಳು, ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಮರುಗದೆ, ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಿತಬೋಧೆಮಾಡಿ, ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ವನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರವಾದಮೇಲೂ, ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ನಿಷೇಕಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೆಲವು ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳು ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದರಿಂದ ತದ್ದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ಅವರನ್ನು ಪುನಃ - ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಕರಾರ್ಚಿತ ಶ್ರೀಮೂಲರಾಘಾರ್ಚನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ವಿಘ್ನವು ಶ್ರೀಹರಿಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಲು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು, ಉಜ್ವಲತೇಜಸ್ಸುಂಪನ್ನರಾಗಿ, ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಶ್ರೀಹರಿ-ಗುರುಸೇವಾತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೬

‘ನಾದಿನಿಗ್ರಹಣ-ಗ್ರಂಥರಚನೆ’

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರಾದರೂ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಗುರುವರ್ಯರೆಂದು ನಂಬಿ, ನಿನಯವಿಧೇಯತೆಗಳಿಂದ ಸೇವೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಚೇತನಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ತಪೋಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಾದಿಗಳ ರಹಸ್ಯಗಳೂ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿ ಬೋಧವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದರು. ಜಯತೀರ್ಥರು ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದಲೂ, ಗ್ರಂಥರಚನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಕಲ ವಿದ್ವಾಂಸವೃಂದದ ಗಮನವನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸತಕ್ಕವರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ವಿದ್ಯಾವಿನಯಾದಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಸಾರಭವು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅದ್ವೈತಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರನೇಕರು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾದಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ನಾದಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಭೈರವಸೋಮಯಾಜಿಗಳೆಂಬವರೊಬ್ಬರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಜಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ನಾದಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತ ನಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪರನಾದಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಚಾಣೈಯಿಂದಲೂ, ಆತನನ್ನು ನಿರುತ್ತರನನ್ನಾಗಿಸಿ ಗೆಲಿದು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಸತ್ಯವಾದುದೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಈ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಪರಮಸಂತೋಷಭರಿತರಾಗಿ, ಮಠದ ಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ, ತಾವು ಯರಗೋಳವೆಂಬ ಪರ್ವತದ ಒಂದು ಗುಹೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ತಪೋನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರಾದರೋ, ಮಧ್ವಮತಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ಆದ ಅಧ್ವಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಎದು

ರಾದ ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ತಪ್ಪುಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯವೃಂದವನ್ನು ಪವಿತ್ರರನ್ನಾಗಿಮಾಡುತ್ತ, ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಜೋಧನೆಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ, ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಮತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಹರಿವಾಯುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು ಅಷ್ಟಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡುಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು, ಅವರಿಗೆ - 'ನೀವು ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಟೀಕಾರಚನೆಮಾಡಿರಿ' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಗುರ್ವಾಚ್ಛೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಟೀಕಾರಚನೆಮಾಡಲು ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹವಾಯಿತೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಕೃತ ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ರೀಗಳು ಛೇಮರಫೀತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು, ತಮ್ಮ ಉಪಾಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಶ್ರೀವಾಯುದೇವರನ್ನೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರಲು, ಧ್ಯಾನಮಗ್ನರಾಗಿ ದೇಹಪರವಶರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಒಂದು ಕಂಠಾಣಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಅಡಕೆಯ ಗೋಟನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅದೃಶ್ಯವಾದಳಂತೆ! ತಮ್ಮ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ದೃಗ್ಗೋಚರಳಾದ ಆ ತೇಜೋಮಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಒಡನೆ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಗ್ರಾಬಿಗೊಂಡಂತಾಗಿ ಅವರು ಬಹಿರ್ಮುಖರಾಗಲು ಕಂಠಾಣಿಯೂ ಅಡಕೆಯಗೋಟೂ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾನಂದಗೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಭಗವಚ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಹರಿಸ್ಮರಣವೂರ್ವಕ ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶ್ರೀಮದ್ಭಕ್ತ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀ ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಮೇಯದೀಪಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀ ಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯದೀಪಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ನ್ನೂ ಅಣುವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮನ್ಯಾಯಸುಧಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿ ನ್ನಿಂದ ಟೀಕೆಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರು ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾ ನ, ತತ್ವವಿನೇಕ, ತತ್ವೋದ್ಯೋತ, ಮಾಯಾವಾದ ಬಂಡನ, ಈ ಗ್ರಂಥಗ ಳಿಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಸುಬೋಧವನ್ನಾಗಿ ಸಿದರು. ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಪುಗ್ಛಾಪ್ಯ, ನ್ಯಾಯವಿವೃತ್ತಿ, ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ, ಪಟ್ಟಶೋಧನೀಪದ್ಯಾಪ್ಯ, ಈಶಾವಾ ಸೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಮಾಣಪದ್ಧತಿ, ವಾದಾವಳಿ, ಪದ್ಯಮಾಲಾ ಎಂಬ ಮೂರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದರೆಂದೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಟೀಕಾ-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಚಿಪ್ಪುನಾರುಗಳ ಒಳಗಡಗಿರುವ ಕೊಬ್ಬರಿ ಯಂತೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮಾತಲ್ಲ - ಪಂಡಿತಾಭಿಪ್ರಾಯ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರಿಂದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಕೃತಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ, ತನ್ಮೂ ಲಕ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಆಗಿರುವ ಅನುಸಮ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹೃದ್ರಲೇಖನಿಯು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಹೊಗಳಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿತು ?

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಹೀಗೆ ಅಗಾಧ ಪರಿಶ್ರಮಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಗುರುದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಯರಗೋಳಗುಹೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಪರ್ವತದ ಒಂದಾನೊಂದು ಗುಹೆಯೊಳಗಡೆ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದ ಒಂದಾ ನೊಂದು ನದೀತೀರದ ಪ್ರಶಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಆಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ತಪೋನಿರತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರಲು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಅವರ ಅಜ್ಞೆ

ಯಿಂದ ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಠಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರವಣವಾಡಿಸಿದರು. ಗುರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಪರಮಾನಂದಗೊಂಡು, ಹಾಗೆ ಆ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವಾಡಿ, ಭಗವದನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಅವರನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆ ಕೆಲಕಾಲ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದು - ತರುವಾಯ ದೇಹಾವಸಾನಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಕಾಗಣೀ ನದೀತೀರದ ಮಳಖೇಡೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಕೃಷ್ಣ ಪಂಚವಿಾ ಪುಣ್ಯ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಪದಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು. ಇವರ ವೃಂದಾವನವು ಕಾಗಣೀ ನದೀದಡದ ಮಳಖೇಡದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದಮೇಲೆ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಮಳಖೇಡೆಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಕಾಲ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಲೂ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಲೂ ವಾಸಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಗ್ರಂಥರಚನಾ ಶೈಲಿಯು ಮನೋಹರವಾದುದೆಂದೂ, ಅನೋಘವಾದುದೆಂದೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವಿಧಾನವೂ, ಅನುವಾದಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಾಂತೀಕರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಅನುಪಮವಾದುವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಾದಮಾಡುವ ಅದ್ವೈತಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸುವ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಅವರು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಮಾರಿಸುವವರಾಗಲೀ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರಾಗಲೀ ಆಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಾಕ್ಯಸರಣಿಯಾದರೋ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ - ಯುಕ್ತಿಚಾತುರ್ಯ ಗರ್ಭಿತವಾದುದಾಗಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಾಪಾಕದಿಂದ ಸುಮನೋಹರವೆನ್ನಿಸುವಂತಿರುವುದು. ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ಒಲಿದು ಕೈಗೆ ಲೇಖನಿಯನ್ನಿತ್ತು ಬರೆಯಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಅವರ ಶೈಲಿಯು - ಅದರಲ್ಲಿ ರಸಾವಿರ್ಭಾವದ ವಿಚಾರವನ್ನೆತ್ತಿ ವರ್ಣಿಸುವುದೇನಿದೆ? ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆಗ ಟೀಕಾಕ್ಯ

ತ್ಪಾದರಿಂದ ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲ್ಪಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ನಿಶ್ಚಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ನಿಶ್ಚಯವೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಆಗಾಧ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗದೆ, ಈಗ್ಗೆ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಎಂಬುದೊಂದಿದ್ದಿತು ಎಂಬಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆನ್ನಲು ಆಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದಮೇಲೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಯರಗೋಳದ ಗುಹೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸಿದ್ದು ಸಮಾಪದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತಂದ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮೂಲರಾಮರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ ತಾವು ಭೋಜನಮಾಡುವರು, ತತ್ಪ್ರಸಾದವನ್ನೇ ಶಿಷ್ಯರೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಸಾದಾಜೀವನ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಚಿಂತನದ ತತ್ಪ್ರವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಗ್ರಂಥರಚನೆ, ದೇವತಾರಾಧನೆ, ಪಾಠಪ್ರವಚನ, ತಪಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಗಮವಾಯಿತೆಂದು ಒಂದು ಸಂಗತಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ರೀಮಟ್ಟೇಕಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಆಗಾಧ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ವಾದಿನಿಗ್ರಹ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು, ಅವರಿದ್ದ ಯರಗೋಳ ಗುಹೆಯ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಪರಿಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಏಕಾಂಗಿಗಳಾಗಿ ಗುಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು- 'ಅಂತಃ ಕಃ' ಎಂದರೆ, 'ಒಳಗೆ ಯಾರು!' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರಂತೆ! ಒಡನೆ ಒಳಗಿನಿಂದ ಧೈರ್ಯಮೇರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು- 'ಅಹಂ'- 'ನಾನು' ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತು, ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತೀಕರಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಒಳಹೊಕ್ಕರು. ಉಭಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ವಂದನೆ ಪ್ರತಿವಂದನೆಗಳಾದುವು! ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು, 'ವೂಜ್ಯರಾದ ತಾವು ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಭಾಷ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೀರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ-' ಎಂದು ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರಾದರೋ, ಆ ಮಾತನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು- ಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣವೆನ್ನುವ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆಮೂ

ಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿ, ಅದರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಲು, 'ಇದೇನು, ಉನ್ನತ್ತ ಪ್ರಲಸಿತವಾಗಿರುವ ಇದೊಂದು ಮಹಾಗ್ರಂಥವೋ!' ಎಂದರಂತೆ. ಒಡನೆ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯ ತೀರ್ಥರು, ತಾವು ಆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದ್ದ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು, ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಓದಿನೋಡಿ, ಅದರ ಅರ್ಥ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವರ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾವೈಭವವನ್ನೂ ಕಂಡು ಬಹಳವಾಗಿ ಆನಂದಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಕೃತ್ಯಾದರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಯಸುಧಾ, ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಗುಣಗ್ರಹಣಶೀಲರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗಾಗಿ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಗೌರವಿಸತಕ್ಕುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಾವು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಕೂರಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಅಪೋಘ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಟ್ಟು ಸಕಲ ವಾದ್ಯವೈಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮೆರೆವಣಿಗೆಮಾಡಿಸಿ, ತಮ್ಮನ್ನೂ, ಇತರ ಅದ್ವೈತವಾದಿಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದ ಅವರಿಗೆ ಜಯತೀರ್ಥರೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವು ಸಾರ್ಥಕವಾದುದೆಂದು ಹೊಗಳಿದರು.

ವಿದ್ಯಾನಗರೀಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ವತ್ - ಸಚಿವಶಿರೋಮಣಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟಮಟ್ಟಿನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರೂ, ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು, ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನನುಕರಿಸುತ್ತ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳ್ಳದೆ, ಎಂದಿನಂತೆ ಆ ಯರಗೊಳದ ಗುಹೆಯಲ್ಲೇ, ಶಿಷ್ಯರ ಮಾಧುಕರದಿಂದಲೇ ಉಪಜೀವಿಸಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಹರಿಸೇವೆ, ಪಾಠಪ್ರವಚನ, ಗ್ರಂಥರಚನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ರತ್ನವು ಹರುಕುಬಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೀತೆ? ಅವರ ಅಗಾಧ ಮಹಿಮೆಯು ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುವ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವು ಒದಗಿತು. ಅದೇ ಪರ್ವತಪ್ರಾಂತದ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರಪ್ರಭುವು ಒಂದು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಲುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಸೇತುವೆಯ ಕಂಭಗಳು ನಿಲ್ಲದೆ ಕುಸಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ! ಇದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನು ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ,

ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ - ಅಯ್ಯಾ ಇಲ್ಲೇ ಯರಗೊಳದ ಗುಹೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ಯತೀಶ್ವರರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ತರುವಾಯ ನೀನು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟು; ಅದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತಂತೆ! ಒಡನೆ ಆತನು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಗುಹಾಸಮೀಪವನ್ನು ಸೇರಿ, ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಉದ್ಯಮವನ್ನೂ ತನಗಾದ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು, ಆತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕೃಪಾವರ್ಷಕ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರಂತೆ! ತರುವಾಯ, ಅದರಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಭವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಂತಿತೆಂದೂ, ಆ ಸೇತುವೆಯು ಈಗಲೂ ಇದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಾಷ್ಯಮಾಡಿದ ದರೋಽನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಷಟ್ಪಿಶೋಪನಿಷತ್ತು, ಎಂಬೀ ಎರಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿದರು. ಮಿಕ್ಕುವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ತೀರ್ಥರು ಲಘುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಟೀಕಾಕೃತ್ಪಾದರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೂ ಘನಪಂಡಿತರಿದ್ದರು. ಅವರಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಧ್ವಜಾಚಾರ್ಯರೆಂಬವರು, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಆಗಾಧ ಲೋಕೋಪಕಾರಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ವಾದಿನಿಗ್ರಹಣ - ಗ್ರಂಥರಚನಾದಿಕಾರ್ಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿತ್ತು, ಅವರನ್ನು ಚಿರಜೀವಿಯನ್ನಾಗಿಸಿವೆ.

ಉ ಪ ಸ ಂ ಹಾ ರ

ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಸಾಧನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು, ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಯತೀಶ್ವರರ ಜನನ, ಸನ್ಯಾಸಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ನಿಯಾಣ ಇವುಗಳು

ನಡೆದ ಗೊತ್ತಾದ ಸಂವತ್ಸರವಾವುದೆಂದು ಪಂಡಿತನುಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ, ಇನ್ನೂ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಾದ ಸಂವತ್ಸರವೆಂದು ನಿರ್ಧರವಾದಂತಿಲ್ಲ. ಮಠಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಕೆಲವು ಪಂಪರಾಪಟ್ಟಿಗಳು ತೋರಿಸುವ ಕಾಲವು, ದೇಶಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಾಳೆಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೇಶಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ದೊರೆತಕಾಲದ ಆಧಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಈ ಯತಿಶ್ವರರ ಜನನಾದಿ ಕಾಲಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಕರ್ಣಾಟಕಸಿಂಹಾಸನ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿ, ರಾಜನಾದ ಮೊದಲನೇ ಹರಿಹರರಾಯನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಸಚಿವರಾಗಿ ನಿಂತುದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೩೯ರಲ್ಲೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ವಾದಮಾಡಿದರೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವೃತ್ತಾಂತವಾದುದರಿಂದ ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಲು ಸಾಧ್ಯವುಂಟು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ತರುವಾಯ ಅವರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಮಾಧವತೀರ್ಥರು ಎಂಬ ಮೂವರು ಯತಿಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಏಳು, ಒಂಬತ್ತು, ಮತ್ತು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಂತೆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಳಿದ ತರುವಾಯ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಮೂವತ್ತೂರು ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಪೀಠಾರೋಹಣಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಇವರು ಹದಿನೇಳುವರ್ಷಕಾಲವಿದ್ದು, ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಪೀಠವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಈ ಹದಿನೇಳುವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ವಾದನಡೆದಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಒಂದಾನೊಂದು ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂದು ಖಚಿತವಾದ ದಾಖಲೆಯಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಮಾಪದ ಅಂತಹ ಒಂದು ಪಿಂಗಳಸಂವತ್ಸರವು ಶಾ. ಶಕೆಯು ೧೨೩೯ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೭) ನೆಯದೇ ಆಗುವುದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಶಕೆ ೧೧೬೦ (ಕ್ರಿ.

ಶ. ೧೨೩೮)ನೆಯ ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಶಕೆ ೧೨೩೯ನೆಯ (ಕ್ರಿ. ಶ ೧೫೧೬) ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂದು ನಿರ್ಬಾಧಕ ನಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರ ತರುವಾಯ ಸರಿಯಾಗಿ ೫೦ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು ಸನ್ಯಾಸಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಡೆದುದು. ಎಂದರೆ ಅವರ ಆಶ್ರಮಸ್ವೀಕಾರ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೬೬ ಎಂತಲೂ, ಅವರು ತರುವಾಯ ಕೇವಲ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಭೂಮಿಯ ಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ನಿಯಾಣವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೭೯(ನೆಯ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸರಿಯಾದ ವಿಭವ ಸಂದ ಶ್ರಾವಣ ಬ. ಪಂಚಮಿ)ಎಂತಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬು ಯೌವನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೇವಲ ಮೂವತ್ತೆರಡುವರ್ಷಕಾಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರ ಆದ್ಯಂತ ಜೀವಿತಕಾಲವೆಂದಿ ರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೪೭ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜನನವಾಗಿರಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಲಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ

ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಕೇವಲ ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷಕಾಲದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಕೀರ್ತಿಪ್ರದನಾದಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥಯತಿವರ್ಯರು, ತಾವು ಪರಂಧಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜತೀರ್ಥರೆಂಬುವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜಾಧಿಕಾರವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಕಾಗಿಣೇನದೀ ತೀರದ ಮಳಬೇಡಿಯೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ವೃಂದಾವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾಗಿ ಆಧ್ಯಾಪಿ, ಆರಾಧಕ ಭಕ್ತಕೋಟಿಯಿಂದ ಸೇವಾಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥಯತಿವರ್ಯರ ಕೃಪೆಗವು ಸದಾ ಭಕ್ತಸಂತಾಪನಿವಾರಕವಾಗಿದ್ದು, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ನಿಷ್ಕಾಮಸೇವಾಭಾವನೆಯನ್ನೂ, ಆಸ್ತಿಕತೆಯನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗಿರಲಿ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಯು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ನಮು ಈ ಸದಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಾದಿಸಲಿ.

ತಥಾಸ್ತು

